

J. Kugnia

3-468

davor

a poema

1936

aphanttra

Л. КВИЦИНИЯ

ДАУР

(ПОЭМА)

СУХУМИ — АБГОСИЗДАТ — 1936 г.

leuarsa kucnia

dauər lagiənba

(apoema)

□ □ □ □

aqua — apsuət'i ahəntkarraq 1936 —

БІБЛІОТЕКА
Академії Наук
УСРР

dauər lagıənba

ak,ri axə

soudəp axra axah կալար
ikədūp iərəxu qmei uasei,
iara xəxi dəqoup raaiguara
dərtapşua çəqa guayei pstei.
xəxi dəkukroup ui axah dəu iəstou,
zlagara ləuk eipş eiqujja.
ilabasa үrəxu çar apsa zxou,
igan aqnə iarsup bəarra aua,
daxico iyəza, iiķəua oimouua.

ua istoup iuapa təpnə ualərlə,
uaxəla iəçou, şar iłəu.
akuarşyə anaua phal xəltʃa
fxa jyanaφ xəbras iəlapş zxəu.
iəjjaeimaa sagrənlə iəsoup
išapə damsua itarua,
klapad cəmxuras açəta açoup
məcxuə ibzian darpxaua,
daxinə quo nəsgidə qa mbaua.

eiharak ui xəxi iəlapş kədūp
ercaxu dəu axra naqu zφo,
uajə ibama dilaracayup
dcaloit uaqa ianiguapxo.
enagi dxuəcueit ubri azəħha
iguə ix irtoup uaxəi ψnəi;
ipxiəzoiit amşkua sanbacoi ha
ipərueit išamxəi iguəi,
ψak gutəxas iəmam, uəs dənup ui.

znə-zənla ixuəcrakua nկալու
 daxumarueit ila pշza axırrou,
 znə aləmha ikəueit, znə iouլnə
 naq dəyueit iaşa ixə-axixou.
 znə axah dəkuloič, znə çaqɑ dkəpoit
 eibargejueit axuçkua reipš,
 znə iqucanə, iφərtənənə dpoit
 apsaa myas açla iəkuçaz reipš,
 dnaps-aapşua dxuəcua uaanza eipš.

ua ha dzaxumaruua yəza diəmam,
 az imyasuagıe ua dibom.

iguə φəoiiueit, iiura izdəram
 işar amş dəsuր, ixulazom.
 atatən daxoit iaapəmłazakua
 es-minut icigar irħueit,
 eixəmcala qa mbazakua
 işitaxəu amca ikəueit
 icigar alya naxəbbueit.

lasə-lasla ibլe nairgoit
 iəraxu dşərjəmcaz diərharcə,
 dnapsə-aapşnə zegi ckia igueitoit
 xara iaximbo imcarcə.
 ua iəmouր iφərgən dzeiguəronio,
 ipsə zəxtniço kula bziač ieipš
 ineiφəçaknə aňa zləeiħo,
 bլe eicakra zkuəm apxiarca eipš
 iğaa-ħho psrak ianiaz az ieipš.

znə-zənla dəkugejua dackuašoit
 iganaφ eisua aryaş rbič.
 atənčra ərənə iφeiləiqliot
 ubri ala farda akṛə.
 xəxiēnṛ iəkulašoit amra pxara
 affəħha ixə-iφə iagużueit;

ckia inarbom ui jyan iaլara
darlaլueit, iեlakua xnaկeueit
dyapsər dəpxafoit, xlançə dəpշueit.

mye lşarala dauər lagiənba
az dəzxuartam uayə oisoumouր,
mşkə fəbjaanza aʃxa qulamba
zpsə mfa eiməzdo iara ioup.
ubri azən macaragi iəxiz rhoit
fxəei gəei irbəşxiou, kər zbaxiou,
iqəbay bzia mcxuə dəftnaxəueit
dərxaştñə ialşom dəzbaxiou,
ui iela ʃaraxlə zfaxiou.

abas ixəigoit çxə ixulaz, mşə işaz
dxuyə aaxəs bnala daazouր;
ian iabi çaras ha iərtaz
aguarla-aguarçra axiçarouր.
iab murat ua atəraq dəqouր
kəriueit, amqə-mca eikuiərfoit,
duasta bziouր, inapə qazouր
alaba, axmayər qaiçoit;
tənq başa dərom, ianagi dgeլueit.

abar ixuloit, dauər ſta dgularloit,
affəha axulp-pşa çəsit.
aپajaxt amra, ajyan blueit
eilbzaa-eiləqqo amca akəit.
asə, anaqu zegi ərguəbzəoiəua
ałaps rəkupxoit կaլara, xuə,
çan laſcarouր çaga uaxiənarpsha
aquapa-փapa apstagıə,
ak eiliərgarə iubom qargiə.

aṭrəl dasit, iəraxu eziceit,
icoit atəpaxi eicrəxuxua,
iara, naq rəftaxi dgəla dneiueit

lasə-lasla ibլե rgaua.
atəraψ dguarləeit; amca eikup
eikup aguguahā ixxazā,
iaaiquagələeit araxu, tənq ipşur
qara uzrələməpsua ijrasa,
iħə-iħa ieqouր uərt ġejiazə.

atəraψ imaqəm eilzərgo;
ahauaz ineiz, zpsə zʃaua,
oxəla iejou, şar inəquo,
xşə xərəjəla, aħla iħaua;
iaailagejlit zegi eraznak,
anəga, vedra ierbaz ftərxt,
araxu şaaiz eips, egıəmçit rajak,
egınniət, irxiarc rmaxuar eilərxt
zegi akaka inarzəyt...

eikušoit, akə iaçaloit, irxioit
ui auł iazəyueit daħakə,
lasə-lasə rnəgkua rrət ixənħueit;
akuab itarpoit iccakə.
ianərxia, zegi assəħha ipeit;
axş knahaup akuabkua irta,
aguguahā işueit, axşca qarceit,
abar xiaada irjueit uajsta,
jaħċas rəmca taqqoit apsta.

uərt dərxagəlouր rəmaç iuoit
deilqia-eilouməj dauər dçarxa,
uajə-uajə aħaxu dnarəçaloit,
irzaigoit aħħax xqəl axşca.
zegi rəstaxiża iargiə dħan, ijit
qai hasabla axşca işəz,
qa dənk zbaz az ieips apxżə ilçit,
mcxuə daxinəquaz, daxigialżəz
nasgiə, amca pxa axinşəz.

akər bğəsit; amca eixəorit,
 axa inaçxan iaadərփəxt,
 alaşara zegi rəla xnakəit
 iarpxaseit, iarlaçquiç, irphasit;
 atəp anəlaşa dyagələeit
 dauər afaç, ajr irxəiarcə,
 az dəynə azaxiə ha ddəkuləeit
 kuabstla iaarlasnə iaaiarcə
 kranərfə rnapkua rəzzarcə.

eiňa hasabla aquarkua
 çaqə istarçeit rapxia ua,
 irəzzeit zəxila, idərbeit rnapkua
 eikuşanə ipeit eiçapşua.
 dərxagəloup uərt dərxagıəlula
 dauər çar aafara mua,
 aphəzba bzia iəlkəua, iəlstua
 şəckiou ickioup ui iikəua ua
 qara iagrou ha ak umbua.

abəsta ixxəit, at eixəiərsseit,
 irzəkuinəpseit aqəka xnə,
 axərl զaquala irzəkuiərgələeit,
 rnapə adərkəit eibarpşnə.
 xşə xərləmzar fərə ha rəmam
 uərt ui ala ianagi içoit,
 ayə, auatka rgualałartam
 fxa zəxila, rguə psahoup, irjueit
 rguabziara drəoiuoriuoit.

iangəla rəftaxı işiuc eips
 irəmçaz stixəit, eiləiərgəeit,
 aqaquakua zegi axırə-լca eips
 iaraznak zəxila drəs izzeit.
 açəxuťanə axşaca aiteit,
 phəs bziač ləeipş ixəixt krançə,

iryanə ałəmkıat iəkuiçeiť;
ua izaxiəsuam başağı mçə,
amç mağəup ałxa uəsgıə kṛə.

içouր tənq, alaf rhoit, ixumarueit
alakukua, ajabı eimdərqioit,
zñə-zənla ała aailadərořəzueit
rnapə einərqioit, ikuašoit,
rəbłə xaa iəjou ua y darıřəxarę
pstəi xrei irnəyueit eimdaua,
iſapə dəkugəlam, dpsaaup uħarę
dkuašoit dauər, dkuašoit dpərua,
zlagara barballa dgiałua.

fxak gəlazla rəbłə einəyueit
atənqra zərzəz aryaş ua,
iňaxxa ikupa-kusua ineiueit
uaxəi-ψnəi rzeipşnə ɻara mua.
aſabsta guψəoii, anəxumarua eips
ixumarua, iəyua apsta irtouř;
iguərguəruoit dədə-błək eips,
faraxəi psaai rəgu ɻara touř,
axa uərt rzə ua təp rajouř.

açx laſcara acpxı ialapsaz eips
azərkuiküua uaxipşlakı iuboit,
ikıatoit, ilašoit ałəmzeipş
jəzək rouzla inəquoit, eimdoit.
pstħak ubom, açx dəu uəsgıə iłcouř,
sarkıara auoiť xəxi jyan-guə.
uəxə-սψsaxıa anubarę ickiouř
uaxipşlakı eiluərgoit naara xuə
pstaça, xra-guə, ažħər zegiə.

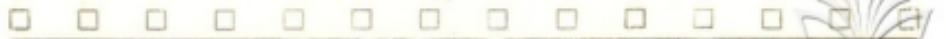
axırə majaz pşza zkıəbla ztou eips
ajyan guə zkıə iaža anup.
mra ztapxo amşən eilaarcər eips

eilpxo-eiləyyoit iraznərkəup.
aj թəya eips irxua ikədəup
ua փəc igəlaz amza Փա,
eiguəronioit axisja rguə aladənup
uərt ui rəmroup, uaxəla ſta,
jaf-jəmza rtaxəm iaxiaua.

ui alaşara xəxir ıləeiua
anaarakua, axukua irxqioup,
açlakua, axrakua-uaxiənapşua
barfən matala eilahoup.
uərt phəzba pagia Փərbayək ləeips
eixapsə-eiçaps Փəmt ipşuoit,
„iſahaitxan“ iəkuio az ieipş
iagian upşərgiə, təpə iuboit
pşei-səi zegi rzeipşuri, irqhaueit.

uərt axrakua, anaqu xrakua
iφaha-dagua iədqou ua,
apslah raja aboiaqmakua
iakə-ybamkua izaazaua,
akər şəkus rəftaxi ruşkin dəugiə
irziheiť ałakua jraqə,
aφayakuagiə akarlıragiə
irəniəryəit eraznakə,
uayə ixamştərt hamtakə.

ua kər imayəup apstazara,
iatəpəup iədqougi ahapə,
iazzxuəcuoiť fəlli amra pxara
iħərc ikədlaşt aķazoię.
aķazoię, aķazoię ia l naara
an lķəka eips izaazaxiou,
ianuxnəyəz aaxəs amacara
ianagi iəpa, iəyua izvou,
azəxi, aryaş rbələs izxou.

açx neigueit, apşa quand a guləeiueit
ejaqaagi kər iharakxəeit.
atəp uaa tənq iğanə açx rgoit,
ijajoit, amca dərotuonuoit.
axa art jablıs irəmam iaxırrou:
ahəntkarra uəs zeipşrou;
jlar rəqə auəskua şəfakugəlou
iaxia izqəeu, pxia işcou,
uadays irəmoü irəgxou.

uərt rdərra azkəup, iagiazxuəcueit
iaxia iaxiəqaz, şar iaxico,
anaqa ara ha irpxiasoit
haskiən axiamou raxu axiço,
atərap iəqou işdərxəiaşa
amqə, amca eikuzərlö rəqə,
aşəla, ał, azə şaargaşa
bqarla eikułarç, rlabə rkərrə
uadayda rəbzazara xəiarçə.

açəxułansagı iaailajajeit
ercaxu cařəup ha uaq fətə.
rməynəfa, rəfaç zegi dərxəieit
xiaada idəkularc şarpazə.
axa dəuk ajablıs iqarəmçeit
assəha rpaaikurkç ui aqnə,
icaşaz rəxiz rheit; ui akuxəeit
izahuada uaha bğə
iğoup irhom ui zlou akə.

ari zakuanup, izban uhar
uərt rabaja iddərbaxeit;
atəracayə ajablıs dəouçar
dmanialaxom ha rahaxeit.
ubri iəkunəquoit, inarəgzoit
mîrək zlou eips ipxiasanə,

izzəmdəruagı dgazouր izərhiot
dara aquəşraxı rxə rxanə
çara zmou ieips raja pqanə.

iguəronion açx-լca işguəroniac,
içan tənli araxu zaħaua.
inəkuia-aakuieit işərbac
dara axışjagi rbjə-rvə m̄gaua.
qouk naskian, araxu rganaxı iieit;
apsa çla xoura dəukua rqnə,
guabans irəmaz rk̄uaxiçkua fərçeit
irəkudərət raupakua pərtlanə,
kua rəsuam uəsgıe ua bzancə.

atəp əjouր, eixəmsəoniç amca
atənlyra həntkarra aueit,
eilaarcərueit ilaşoit açx-լca
iguazərhagouր, uguə arərueit,
xaranṛza īaayua ryaş stəbəmzər
aaigua-sigua փա bğek gauam,
akəi-ybei gəgləg məjt umhəzar
apstazara aonərak bzam
zəki ləmha daguaxt, egırahuam.

açx aguazə astəbəl mgo, aփzo
atəp iakuləeiť amı cguə psə zxou,
bay zlamla ičaa-maa inəquo
bzancə kuac zzəmxo zəpsə ğgiou.
araxu eilagejt, eilayənťit,
alakua eibarlaait rəbələ dənxt;
atəp uaa gəlt, iqeiť, ixəsit
kuastor, laba dous ierbaz fərxt,
zegi amı psə-ğgia rfərc iazəyt.

axa irəjceit axətqiara eips,
iaxiça-iaxiā ha ak rəmbeit,
ianla ipriť afxa psaat eips

axatei astei zegi azeit.

İşpa dəukə asit, uasakğıə axuəit
egiərt iaanxazgıə eimnarlıt;
daara akər atəp uaa guaqəit
apxzə rəlçt, aşoura iakəit,
ajərə jaſkua adərkəit...

itənquməzət kraamta igejuan,
aguərya rəman uərt ueizgıə,
ipsəz, iəzəz araxu guardauan
qabaala ezərceit zegiə.
açəxuſpanə rəphərtənqıla iəkuiian
egimərçəkua aja iagəeit,
açx uəsgıə asaxia asaxian
apheitanamkəit, imxuaſxəeit,
iamuər iəçagıgiə ilaſeit.

sardak mərcə inaxəpşt iubua
ercaxu axra akajara
ikualəkuqaqo işeiſeiua
aşarpiat alaſara.

ari mbakua işpa rjşaſaz
iəjazargıə rəpxəz ialan,
arbaonı bələda aşara şaaiz
dzərdəruaz iara ui akuən,
ua rguə iəkulaſon, irphaqqon.

dauər minutk daapşit aşərhan;
daarəgutasən iəjazgı phəxt,
rajak mərcəkua zegi rphaailarhan
eilqia eiloriuəjza iyagəlt.

ſəgrən eimaala itarua
otuoruala rſachə eibarkə,
iaxinəkugəlalakı iəkumtərgua
irəſan rəjjakua xərkə,
rſapə azəmxuuua xah çarkə.

rməynəfa uəsgıə zaanaç irxəian
iaastərxəit xiaada iara ua,
ruapakua rəpnə ipaxnə ifstan
inxərsit rəxuda imxuarua.
ipşza-kumpəlxə rəxmaşərkua
inadərhəlt rmaqa otuoia,
xaħə iazpəmψua rlabaf-çarku
inarəçadərsit imṭarua
ianialargi ipżarħa imħaua.

„ajeipħaa“ dəu ckia iermanınħalan
eibgala ixəniərhərc iħsaac—
dauər iab akər dnəħha-nəpxiān
idiərkəit rħakikua məc zəmhac.
dauər iaķuən uərt rapxiagħela;
ħarəċara aqə zċaxiāz,
aψaya, aħxa, agaqbela
zegiənqara myei-żəi zbxaxiāz
kər ħaraxgi ħażżeq!

itənqħaxha fəl-ġemtan guərrəla
arazən zasa pħażza kahħħe,
mcxuə imjajo eistagħela
axelaonara intalt xlançə.

„qax-sax“ ha rlabaskua rbtę goit
iaxiənadərsua içarża,
inazəkuļo axahkua pərgħuoiť
acpxi rəl-ċueit pəroffa izzasa
jaſra aua ilaſasa.

ixumaruoiť aryaškua rzguəronnazzla
rganaxi irəvoup id-eđu;

inəkusua, iəyua, iəpo pslaħħa
xlançə il-ħeiueit eilaſua.
qara upşer akə iarħazzla
xaraq laps rxiemzo ipəruoit,

daφaqara uartalk rjaotuazla,
akambaf dəu eipş rhaş b'lə goit,
sapən ɬaxla ałax rphəkukuoit.

açarakua, eibarquənd-iəndua
apsaçla rəjkuat ała rhoit,
zənə-zənla zənza ianaailarpsua
nəx, skuaşanda uguadərxuuoit.
axa aləjha reipş aryaşkua
rbələ jpa φeila iunarhauam,
açarakua rəbələ, rała sirkua
ua ialazueit, xara igauam
zegi eilayəntuoit, eilgazuam.

aķazotə zxəbəz apsa dəukua
urələpşnə ha jyan ubom.
rəbonə, nas rəmaxu, rxəjkuu mərəikua
zegi eilarsoup, içlaşom.
aynə iynoula içaneiuoit
ua ałarəcja eibagəua;
zegi eistagəloup, eistajajoit
eistəyqa-guronioit iaxicaua
myei-зəi zegi xuəcua iżbaua.

işsara işeit, jyanguə aapşit;
ilbaait կudrə azapə.
axa cha xəməzt, ua izməriit
iaailanargiəlit dara krə.
կudrə-լgia neiuau, ikupa-kusua
axətqiara eipş mcxuə iaomnə,
iagia dəotuotuazargi az intalua
išapə dəkumərs dagarənə,
lşar iemta ixə iguə pphnə.

ləpəla uəsgıə iaxuartaməzt
rphagiəzərəmkəit iara ui.
pan, zəotiorara ha egiamaməzt

alm eips, irbələpon, vçei baxuəi.
azoməra iaha ayeidkəlan
iaxiəqaz xəkuç aqə ineit,
reiha imanlıalaz çlak pərqan
cha hasabla inəxdərialt
amaakəragı axadərşt.

azaçala ineistagəlan
eibga izyəda ikusit ua,
„mşəbzia, ercaxu, uahjəmlian,
ha haup iubac, bzia uzbua;
ha haup anəquaşa, xra eməzdua
iutaaxiou kərənərgiə uara,
uahzəlpsha, ajeipsaa miç zdərua
mya bzia hakuça hzərxəiara
hmanlıalan hxənhərp staxı hara“.

xəxi inaçapşit rxə iyaxan
ercaxu abaa eipş içapaz,
zegi rəlapş çar ua ikədxalan
iafaşaqioğ kərə axiabaz.
axa iərbozi, rəlapş zyeiuam
ui ajkua uəsginə irbasom,
lanarpşəgzargı xuarta aiouam
işərtaxəu irzaxiəgəzom
aqabaa iərbo iapsaxom.

ajyan xalaga kəeba dəuças
azoiə omaz-omazua iaşarşueit;
xəxi iaşanə ialarsəup anays
Ψak izhom, izəmbac daʃoit.
xəxi inkədləeit rəpsə neitakla
dauər drapgəlan rapxia deon,
iyəzja iəftaz iəfta rgozla
daaxiəhnə draxumaruan, dəffon,
mcxuəla uərt iguə qarçon.

iuayəfa, inaalaſala
 ſſa hasabla dnarqaſon,
 rpxzə iկat̄oz, iaxicoz qabaala
 zegi ui amq irəxnacon.
 uərt pxia ineiuoič uəs guanəla
 izlaco ha mya iaſak rbom.
 ɬaraxgič rəfta bla çarəla
 qara iannə irbo icom
 փak uəsgic təmya pxia iarkom.

uərt əlxo iəloup aas macara
 qara ma xṭərak rəmbazō,
 iփərnə icoič axah naara
 rſap iarpo bəlgioič imrəzō.
 rguaqra, rguamçra ak uəss irəmam
 inibaneñquam eibagoit,
 rpsə axiərſo fat̄ rmoua iəqam;
 ałəntrə rajoup, irəquloič
 adkian ca bzia eipš irfoič.

lələ idəkulaz amra nzaalon
 çəqa inrəlič apsara,
 clə rəmbo ajhəraq ixalan
 rpsə aaitarkərc iřeit qara.
 iaxiənapş aapşuaz ałaraxkua
 xəxi axra ikədəz təku rbeit,
 idərxəieit minutk azə rňakikua
 rxə, rguə iaraznak ičařxəeit
 auəsura, anəquara rguapxəeit.
 axa ua icarpx uəs iaaliguaməz̄
 ləki iaznamgarpgič ixaran,
 ua rňaki apənča irzarboməz̄
 başa rxə aṣra iajlauan.
 ui aփnə փəlara qarəmčeit,
 dara uəsgic kər iaapsaxian,

xəxigidə uaha məcxuə ixamləbeit;
akər aaigua inazaxian
jgia-məjgia çəqa irjəttxian.

ua raaigua ahapə lafca iəqaz
rəfadərgalt, işgupəz ineit,
məra-yətra fərəs irəmaz
zegi starçan rəvərətlan inaşəit.
axulpazṛ pṣa affəḥa iasuan
quapa-φapa zegi eimdo,
mşən hasabla eilanarsuan
ahaskiən iağa eilarño,
xuğcas ixumaruua rxə einqio.

iṛpan tənq ajyan guə ialouia
jyan ixtalazla rxə rbaua,
adunei zegiə dnə istouia
uaṛ aarla rəlapş eilnargaua,
inapşə-yapşuan zegiənqara;
abar apsta lafca çə zməzəm,
aquapa-φapakua, afxara
zegi lafcaroup iħarakżam,
uərt φak uəsgiə iraqaram.

rganaq aualər zrəp̄l zəmliaz eips
akə iazənķəlom aryaşkua;
xla gəula xəxirə axəkualaa eips
xviqas irguəlqioit axrakua.
ixşə xqatxa, isapən iaxxa
iżxərφparan xlançə icoit,
qara pslahħia, qara ipsaarrja
iaxinəkusua iəpoit, ipərueit,
imlinə irxuəzla ibəbneit.

dənk bəjamküa rxanə eilpxa-eilqqa
icərcərua xahças ifnə,
taħħak zaaxaz eips anaqu iaṭa

eiqua-eiqua istoup ipnə.
ui afara rguə azəbəlueit
abay xudəş eips iqaqo,
ui çaarpxoup; uayə iguə arxiňaloit
ui bzia irboit fxa ico
eiharakgıe ercaxu zbaxiou.

داۋاقداراقى aoiba iaxəlcz eips
pstħakuak xraq ajkua inalçəz,
xuqə-xuq tpeicəxəua abambeipş
ixqio iekuləeit axra izkuəz
xəxir amra ajyan inkədəyərəz
amra tałar təşa intalṭ,
dgıeləi jyani iaxiənarbələzəz
imcabzxa ałaplı yeicralṭ
eilbzaaua amşəngiə iaxalṭ.

ui sirxa iubartan ercaxugıe
ui axra rəjkuagi inason,
ałaracja psara iżpaġgiə
rxə tpe iżsəpnə iaφaproxon,
mcxuə iarguəronon ui apşara
xəxi ieqa tənq xlançə iaxipşuaz,
uaha uay drəmbo rəmacara
dunei eihabra rouzla iaxiřaz
rlapəkuňa „abar“ axiaňuaz.

ianəxula kırfeiť, rəfať tgənə,
nas iaxiřaz ua rtəpkua dərxəiueit;
rxə axah xiňala inəkuçanə
roupakua rəkurs inaiueit.
iějeiť. ajyan reiguəronoit pħaala
aiaqakua ralajquueit maza,
iguədnakəloit laşarala
xəxir amza kəyya haraķza,
iékuiou zorabças igukża.

այս լանջելա աղօլան
բռեիբերտակւել երանակ,
զեցի թելա իբշան եիբօլան
ելուազիոմեշ սեւզգի ակէ;
բռեյնեֆա հպէ իտարչան
եցիամեխիւրը լուրելի սա,
թալ քոնչա իեկուգէլ խէխ իափալան
իկուտ, լարաք յամբո բազասա,
ապշարտ գուրտան բել տերգասա.

յախիաշազ սասցի զա իրհախիան
զեցի իրդերուան լքէ ախիազ,
բռեյէ սասցի յանդ-խանդ իեկոսխիան
զարա յայխեմզիւրը իզբախիազ.
լակու յախիենասկիազ ելուրշոն
ծօսէ յախիւրհազ իւկուել,
դաւոր յաշա իցու իրտենդոն
դաւու ախրախ լքէ իրշաւել,
իպսէ միգուա ակէր ծնասկել.

ակէր ածցիւլ-յցիա, կէր ծցիւլ բգարա
դաւոր քչիա յամյախ ձրենիակւել,
ախա ձպնամկէլ սի մյա խանտարա
իցու իտեկէզ նայցել.
յայէ իբամա դաւոր ախրա,
երցախ ազէհան դացասամ,
աբար խսշէկոսա չուել, ըսպհոնրա
լխա ծաւարչիազա, սա ծուուտ, ծխսպամ
խրէ-պտէլ լրէ եւչախ սայամ.

լխա ծաւարչիազա լարաք միգուա
գադէլախ ձեխնամիհաց բշանցի է,
արախ ձանրէսամ, լակի լկամկուա
ատէր ձանեցնէ ծուու զարցի է.
ծնապշ-ապշասա ալլեհա իպչանէ
լիլու ալտէլ տերգասա,

xəxi dķednə dşyeiuaz təku bļanə
ak iēlapş akuleit imçəsua
aφərtənūnə pšaala iħua.

xara-xarala guəla, psəla
fappənçala anaa dnəqalt,
qara dħazo, qara samxəla
xudaqa dnaxəkuşan, xəxi dnaxalt,
iaxiēqaz uəsgıə dazguamtakua
daara bzia aaigua dazneit,
xaħ dəuk aqə iψmərçəsəkua
iψərmanialan tənq dnareit
ipxsgıə maorala irbeit.

ilabasa aſſəħa iarsnə
dəryagi dnapsən iaxiħuaz ibeit;
nas iħaki ყrəxu uaqa inəkuķnə
iguəbħləma ja aazirxəieit.
ui mſekua uay iiftua ak akuməzt
xaraġgiə axuə eilbzaauan,
tarəçay uəsgıə days dəzcoməzt
kər ibziaż qaṭa otiotuan
axəsra uguanarpħauan.

dauər ui iela izaqugoməzt
isirxa aķazoiə iaφan,
iara daxiṛpaż ipşa azkəuaməzt,
aguə rtənūnə pšaala iħuan.
ui aamtazəħan iħaki dnaçxan
mcə mħakua aquakħa intqeit,
ixəs b'lə axra inaċpalan
zegi einərynə iaaikurteit,
iyəzjagħi rləmhaq ipazet.

uərt arguərōieit axəs b'lə igaz
dauər šiakuzgiə rguə azyeit,
dousə axinəquoz, axra iaxiāqaz

rguə intarħeit: „ajeips uirqeit“.
 axa izdərtxəuada ieqalaz,
 dmanħalamxæit dauər qaimatk,
 ixə brəit zəmyak,—ari sgueitaz—
 iħpaabiteit dəryagi minutk,
 il-lak iċċeċeit iaraznak.

anaċqiamtaz inapə iekurs
 aqneirxæit amcabz xcara,
 akə innamkəlo ikupa-kus
 ibelgio intalt anaara;
 axelaonara iaxiəntalaz
 ui amyan ianieit akunaga;
 baxu dəuk aqnejra iaxiənadsəlaz
 ua innakəlt afa iarga,
 axudaqal xipə, abjə mərga.

iguəronara tənqra auaməzt
 ui darroməzt uadayk azə.
 uaqa aneiragi uəs mariaməzt
 zblaxaç bziam uayə izə.
 axahkuu kəua napə fałala
 ipxzə parxiaho inkaro,
 ixə ipsə rguaqnə, qabaa ġġiala
 iaxiənfatjəz dneiħ iela ƿuo;
 ibeit afa alyer ico...

aħaracara ckia iascəlou
 fxa ikəlsua uayə izə—
 ari aċkies eionħeu iarban ieqou
 iguə azħarc, dguəronarazə.
 aja axəixən ażże teiċan
 axə farr garzgħanla ipaxt,
 ckia iermantalalan ieqzkua inkədċan
 xəxi dguəronno acaqia dnafalt,
 ipxzə yarxa iekqua intalt.

უეს დეშეიუაზ ხარა დემცაკუა
 ნასტხა იყენება რხესბერ გეიტ,
 „აეიპსაა იელა“ იხუძამკუა.
 უერთგიე აკ დეუკ რხემთა იაგეიტ,
 ნასგე უახა ყარგე იმცაკუა
 ნაკ იაშა რხიესტრაქი იგეჟიტ,
 ყარგე იმპაკუა, რპსე მსაკუა
 რჰაპე ახუდახი იხალტ, იმპშიტ,
 რაამთა მაყრა ხასაბ ირკეიტ.

უესგან დაურ უაყა დნაზახიან
 ამშ ჯეკია შეგაზ დხალან დგან,
 იპხვე ბახიან, იპსე ისახიან
 ეიდარა იგანაყე ისტან.
 ილაბას არ იწაკი უა იხსენ;
 იხთმაყერ ლნახან იკუალო,
 დნაპშე-ააპშუან, უარ ზეგი იელაპ იხენ
 იპსეპუე იეკურხონ მრა ლაში
 იგუე რკუანდო, იგუე ვაწო.

ხეხირ ახრაკუა აპსა ინერდონ
 აფჰევბა გუებელე ლეზა იეიპს,
 იგან აყნე ახასკიენ ლკუერპონ
 ამშენ ია აპსა ზზესლო ეიპს.
 აბარ, უაჯე უასტან ჩა დეპშუან
 იყენე რაარა იბარცე,
 გუანელა დგუერონი, გუელა დკუაშონ
 აგიეგმეზტ, პსაარცას დეპრერცე,
 იბლე რიულა ალა იჩარაცე.

იყენე იბეიტ დახიენაპშეზ,
 ხლანცე ითალან იშააუაზ,
 იგუე აზეეიტ უერთ შხუძამამეზ
 აკე იშაცაზ, აკ შაარგოზ.
 იშეგეითაზ ეიპს ლასე დერპელეიტ
 იზლააიუაზ რემყა ქერ ბლანე,

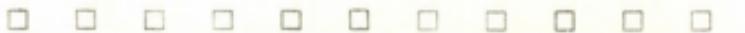
aidara izçaz rəmdan dđekuləeit
 rapxia iaşa ixə rxanə
 məcxuə dreiguəroman, dəqqanə.

rəlabasa çarkua amca rəfəddua
 iaxiənadərsuaz rəstəbəl gon,
 aParta eips ahaskiən rəvia
 eimguha iəla, rguə rətə icon.
 abar, rhabə aφə inazəit;
 istarçeit reidara zegiə,
 iρouρ assəħha, rəpxzə zegi beiit,
 dubom iləxphəxəm ażgiə,
 ak gutəxas irəmam qargiə.

ijajoit, irħoič iaxicaz zegi ua,
 zegi rəla eixaqçoit izħom,
 rpsə rfsan ķakal rkəit, eibarxumaruua
 jyan rəlaqçoit, psthak xnə iubom.
 idđekuləeit, amra eiua şrəmou
 apsara axudaxi inaskiarc;
 zegi reidarakuua iṣrəċou
 rəpsə msakua ua inazarc
 nasgiə pxiara tənpq iż-Parc.

xaxa xəmş ercaxu axxaφ iəeqaz
 rməyupəf aφnada eginnamçit,
 axa izəjlozəz; ua iərskuaz
 irəçan, ɸakə iagipnamkəit,
 anaysgiə uərt axiədqou uaqa
 fərədara uay dəpssom;
 Ixa cəca, kiančər, ana-raqa,
 fafasərxiaza iumbar qalom
 ałeħżejtə uəsgiə inħażom.

uəs amş dəu zərpşoz amra taħan
 amrataħara aapşzaxxəeit,
 xlançə ipşsaza intagħialan

іңаақуруләеит, ағәхнайеіт.
атәпән дәрпшарс іннаңзла
хәxi аia аjyan iaанәөтіолт,
қақанғ amza akә iarłazla
арштә axəggə xəxi inxalт,
ibəlgio ajyan inaφalt.

ałaracja eistagəlan
ui aamtaz çaqa ilbaauan,
rpxzasa ɻan rəlakua irxəlan
sapən hasabla irbəluan.
ckia ierkəua, ierstua rbarq işəqaz
apsara axudaφə inaζeit,
psaçlak amçan iaxiəmanlalaz
rəφdərṭlan psaala inaφeit
azəxi xiłałagi inaxueit.

aφeidəpsala irxapəruan
izçatraz açla uarbaјças,
amaxuta dəukua rxə inəkusuan
uərt argubzəotənuazla, xuçcas.
rganaφ igəlan ixniə-ɻiuа
taca mјajała rəbłe mgaua,
itabur rhozla ireixərxua
çla zkıe apsa çlakua φərbua
uyapşnə rxəjkuа umbaua.

akua auərgiə, asə auərgiə
irəbarguzi uərt ara;
anagan-xə aguəduçargiə
uaqa izalqıauam qara,
auəxa iəqan ua rφərtənqne
jastı irəkuuqço mza lašua,
roupkua, rəmat zegi eiçəxnu
irəkunə iəjan itaxuxua
xra-pşa ckia zyəda rəndaua.

ағнә işsаз eibargəlan
 irəçaləeit reidarakua,
 çäqa intaltıneistagəlan
 irəçarsua rlabafakua;
 mya xiantan, myaxuasta uboməzт
 xuajrak eips aas rajazan,
 xəxirə nəsgıe iaşa mra rəkupxoməzт
 clə fəpəqapla ixyazan,
 uzrəlpşuaməzт ijrəzan.

ifsərəxaxa, ixılałaraxa
 anaaraq zəxikua inarxuo,
 fəbəlonra ampən ipşzaraxa
 çäqa inalbaait zegi үqo.
 azə ixən ua rəcha ixərçaz
 işərtaxəz qa mbakua iərt,
 iaxiərəz nərj reidara izçaz
 xahək inəkuça iaaiķuagəlt.
 rəpə rəzzən, rəpsə fa igəlt.

ari iarknə ztəp iazneixiou
 az ieipş rxə nəsgıe irpxıazon,
 çan amya jgiakua kər itartou
 pxia dəryagı təkuə irənion.
 axa uərtkua ui aqara
 uadayra dəus irpxıazoməzт,
 xəxi rtəp axiəqaz axalara
 miрək dara adxaloməzт
 amş əqan, xulap ha iloməzt.

assəħha tənq inaħxa-aħro
 iməccakəkua uəs icon,
 anaa izqaz rlabafa axinaaxo
 axah psləmziā iaqəħiżon.
 pşa suaməzт, aşoura rajan,
 təkuə icanə amra pxon,

araxu nastxa aյիհերա iափան,
iguarmiacəzt; iիսան, iկոն
axišja rəkušo iրəխիկոն.

atəp uaa ryəzja rneira iazpșuan
uajə-uaftan ha iրanə,
egiəmua iaxıtpaz aguփəom iagon
rփարքən adərhon eimdanə.
ajajaragιē rguə aapuլjan
iրan uəs uay djajoməzt,
rtatənəjgakua zegi eiçarçan
atatən iaxon rəlyɑ nլoməzt
ui rəmլjanə uəsgιē izքoməzt.

abri aamtazə atəp axudapə
affəhə aլarəcja nxalt,
iշneiuaz ryəzja irdərrazə
iaatgəlan atrət iast.
iրazaməzla aşər-sərha
atərap ieqaz zegi yagəlt,
փars ha irəlaz zegi adrəuha
minutk ala eibary irpəlt
izçaz ua irəmx ineistagəlt.

atəp axiəqaz xəxi inxalan
iaxinəiz iguəroieit xuղəi dəui,
eibga-izyəda imanłalan
zegi eidaraxa ianrəznei.
amaլ, abonə ua irəkurəpseit
iagirəkunəhakueit məcxusə;
akuac eipərqeit, akuac rəzzeit
ua xəxi iкнarhait haraқza,
zegi ləxփəx ieqan içarza.

daxinəqnoz iaapsa xiaas iəmamkua
uajə-uaј dəղղa-պկոն dauər,
ubas egıərtgiē tənuq az dրamkua

eibarxumaruan dara akər.
 amqə ua nəsgiə irəgxoməzт
 eikuərçeit amca rəoimoiuanə,
 azə axiəqazgiə xaraməzт
 irəvsuan aryaş aaiguauanə
 eisua eikuто abələ ggia.

akrançə kuabla azə knarhan
 rkuaс ieqaz tarçeit eginərməlt,
 afarxikua naçal amca drəoimoiuan
 eikuşa inadəalt, rəsamxə neikudərlit.
 iknahan aguaraħha išua
 akuab tbaa dəu kər kuac zəjxiəz,
 uajə-uaј la dəpsa naçua
 dadgəlan qət bayə çar zlaz,
 zəgura gaz, pħesla zkəmta ckiaz.
 dəuk mərcəkua rkuaс jnə itərxəit
 ařangiə knarhaič zəmyakə,
 aşşa fyə macaragi rguə arrič
 ilaha-laha eraznakə.
 xərləi, alli zxə zgua dərphəomixiəz
 qai hasabla axşca zəjloz,
 bərgəi phari atəraφ ieqaz
 kuacla iqeit, işərguapxoz
 ui amş ala ianagi qa zboz.
 ari ařpnadagi farax təla
 daara kərənр uərt qakueit.
 dauər iəmala iřeibəta
 farax axiamaz deimdakueit.
 dnəpədamkua deidara dəunə
 akərənр dmanıalan dxənħkueit
 loundəd ařxa iexiż xaa ntəyñə
 agařəlagi irahakueit
 tahmadei bərgəi ddərphxuakueit.

ahaua ckia, ahaua zyeda
abas iagulan raxuəi uaai,
ișertaxəz guryada, xiaada
ixumaruə irqan қazotəi naai.
araxu tənq iguarçuan, iguarlon,
ianagi irəcən uərt zəxiqoz,
atəraφ ieqaz zegi ʃarəcon
xraψə ikəlsuan, kər zəlşoz
anəquara ckia izguapxoz.

akərcx, akua-jgia farda rxərgəeit
uərt aʃxa jhəra fanç aqnə,
dara kərənq axita iarguaqkueit,
rnarə sapə reinqə irlnə.
ua ynəs irəman kialəei təpi,
nas apsa չlakua, ahapkua,
axa eiharak quapei-φapei
axukua, axrakua, apstakua,
ajhəra ianəkuz-roupakua.

ajhərakua rψə չlak ubozma,
anaara dəukua onazonazuan,
haskiəni faři ua injozma
parta eiuełla izazuan.
akua, asə iagia auərgiə
ua rpsasa nəl irpərçuaməzt,
aquart akyar reips irməxiqargiə
irjəsuən psəxua təmatməzt
uərt rnays φakə eiguəoiənaməzt.

apsaa aapsa xara inəqua
xəxi açla ajkua iəkuřaz eips,
roupakua rlnə inapşə-aapşua
igəlan iqaruəlz az ieips;
irəçarsən rlabaşa çarkua
fxazə macara psaya zxaz,

ua rəxuda ixən rəpsua ʃakikua
açəsbla təzxəuaz, ʃarax nzərjaxiaz
rəgutəxa zdəruaz, ruəs qazcuaz.

fxalbaan. amş կախա լեզու pfaala
iʃxəçər akunən uəsgirə ſta,
uərt xəmz irəkun haua ckiala
amş rxərgo ləqoijtei ſxa rguta.
rkiala rleit, aqauar eikuərçeit
axahkua akuça imçəsua.
rbquəlkua apsa guaya itarçeit
egiərməxiua, uayə imbuia,
izza-irəckia imqukəua.

rəməra-tyəra rzə rəməq eilarçan
zegi eizərgan iaadərxəieit,
aφə, aφada inarəkuçan
ckia imçəsərə eipş idrəomouieit.
„uəmş aabziaxt ſoudəd aſxa
hapxia, hanuzaauanxa“,
abri aja ha dnagəlt apxia
xiatrap daça madləei xanxa
ſxa ləməcəz ui aşəkusanz.

apsasa əpo, րքəya einqio
ſoudəd anaa inaφaoioiəeit,
rlamxə carnə ayra rguə aho
haskiəni hauei iqarçeit.
ſouk aftaxı ləqan, ſouk apxia icon
rganaxı irəvan alakua;
irəpxian araxu, rəbəjə dərgon;
irəcan irəpnə roupakuia,
igialon rqama, rahəzbakua.

iʃxəçit aſxa, icoit rxixəstraxı
gaρəla inəkulaşt imraxa,
aquara-փara nəlqueit rəftaxı

rxə rguə պաշու լզբարախ.
ազեխիւա րյիտ, ահաս րալսիտ,
յել-լելա բչա րպեիբօրտել;
խած լզգեցիւ կը լրնարժիտ
րպտխու բչան լզալել,
լք լվէ լինալել լպշախաւել.

ախ պակալա լրզաւիզու,
պա բչիարակ սա լրուամազտ,
լա լշերակ րէցտո լզխապշաւի?
լխա լիւրամզար լգիւրբօմազտ,
լրմահաւ սա լդուրհաւաւ,
լիւրմբաւ լյերբու սարտ սա,
լխաւ լպայւ լզպամսաւ լզզուզի
լզէլշալու լուր լզխապշաւ
լզէլշալու լուր լտէշլա լհաւա.

սարտ րէլխաւա լզգ լյերպրա լյերպրան,
լպահա-լդաւա լիշէգաւ լիպշ,
լդրցւ սաբ լրդերրազ լրդերրան
լյանէլխէշւազցիւ սաանզա լիպշ.
խախ, լպախ ալլեհա լիօն,
լպչա լրեմյա լեկունա լրպա լսաւ,
լդերցւակաւամազտ, լիւսան, լիզոն
արախ ախւաւազ զա լմբաւա
լեիբարո, լրեյաւա լինզաւա.

խսամշ լրպու լգաթելան լեզան;
լնազել լրտերկաւ լրաւգուարա,
ակկարա լդու ալլերա լեշան
ամրա լրնատոն լալարա.
լգաթելա կակաւան; լիտոն, լգուլեն
լրեֆյա լալան լգուա լզհաւա,
լտաման, լահան, լրասան լզգ լիրոն
լզգիւ լրեժտան սարտ լցուա
լպախու լիփօ, լրզեբա լրուա.

aybači axə

murat iəraxu mîrək əqaməzt
 kər imayən eizca iubar,
 xlapşyək drəmamküa iznələnaməzt
 dauər uərt drəcən es-iaaşar.
 rəpsə anərsa պnak şackərlə
 ikəeiceit agazə rjərcə,
 qa dmərbaküa aʃəħa tənçla
 gaşa haskiənla irħərcə,
 axiħaħarazə dxənhərcə.

araxu aquaraşra inəkuləeit
 amşən zə əjua eicrəxuxua,
 dəuk bħamküa iara ua daatgələeit
 alabas iəçars pxia dəpşua.
 amşən iaħla aguə dxəpşəlon
 aurei tbaarei ha imbażo,
 aquara axəkuāf iaafəkusəlon
 uaġe-uaġe iəpo, imrażo
 axixia-ķuha iħsua, eilaṛo.

psləmzi xaħei kuarşyək auər eips
 amşənzə ala ikuaban,
 apħəzba bzia iexxaqżoz léeipş
 ubri aşqa iħla iżqə xan.
 amşən axibəlgioz, amşən eisuz
 ddərgəloməzt qarak iara.
 agaħfa pṣa axixuahha isuz
 naq daftua iəqaməzt xara
 zegħi rguerouagan aħnə ubra.

ċla əkugəlaməzt aquaraşra
 qargi īfər uboməzt użagħi eips,
 xəxir iekuphxoz amra barakiatra

архзә іелнaxəuan araq eips.
 xahi psləmzi ifapə rquəion,
 daxiəkugəlaz aquaraqə,
 ijjeimaakua esaaira iyon,
 mcxuə idrəoiuon ifapə
 dzəmgələrə, təkuə iühanə.

axa art akgıə xiaas iəmaməzət
 iara dzəzzhuəcuaz daňakən.
 amşən aguə iəla izxgoməzət
 daxipşuaz ibon, ua aotba xən.
 axa ui zakuu abri aup ħa
 egizhoməzət eilərganə,
 ui iazħaşazgıə izdəruaz ħa
 azgıə diboməzət aaiguənə
 ubri daman dərşanxanə.

iara dəşxuəcuaz dşənapş-aapşuaz
 amşən iavaz iəraxu naskeit,
 nastxaṛi aotba iəlapş şaftaz
 daxigəlaz daara kər dənxəeit.
 axa psəxuas iəmaz uaxı dəmcər
 dnarəstaləeit dara axicoz,
 atrəl dasər iblə iipə irgar,
 ubri akuən rəxuł, kər zəlşoz
 uərt iərçaxiaz iagixənzərhloz.

miřək qa mbaqua iblə ala
 zegi pxeiceit ixənirħit,
 azə rjxian, iħxian psaala
 nasgiə iəmanə dnaçəsit,
 xuqə-xuyla iəraxu rhua,
 atəpxi dəkulən dcon iara,
 iguə ψəoimau, iəmala dxuəcua,
 akkara daxiəçaz xıqara
 uayə diembaua aaigua qara.

imyasnə icoz az daxiboz
inkəlan drajajon zegiə,
atatən nəquzgoz, atatən iaxoz
ui iəmxnə daxauan ueizgiə.
dauər akkara aordar, abna
idərçaz məcxuə irajan,
daxiugalagi dayəzan amca
iaclabuaz maqən, zegi ūauan
iguəqbara drapnagauan.

iała ała ialayałoməzt
ikuaşafa eipkaan җgiaza,
iſajxərəra laps axəroməzt
iəxis alarħaxian xarasa.
ianəxula dguarləeit, iərəxu qaauan
atəp daxən akiaptä eipş.
azar axıtakəz eikuəořəzuan
aφəy nazgo azar zhō reipş
iſaſcəlaz uaanza eipş.

araxu ixeiň, zegi rtəp iəkuičeit;
eidguəpla eilagəlt qarak,
amφə-mca eidgalan eikuičeit
aguguahā iaraznak.
iknaihaiň iəxs, quanla irpxanə
phəs bziak ləeipş ixəixəit aň,
nas iəzar rəçxnə, iəzar gənə
aſfəga iteikəit, ua aň
arknə dapərçit iara araxı.

ccakrəla dəynə zəxik aφə dcan
erəzla iəman daait minutk.
xra ialçəz eipşnə kər ixılañan
aφunarjuaməzt ui qaimatk.
ianəlaſcaraxa, araxu gueiteit
ckia rganaxı drəkuşanə xara,

ubri alagi iuəskua drəlgəeit
iψagıazikəiť aրara
ita daftam uəsgıe ak qara.

ubri aamtazəhan dixtəguləeit
iyəza ყκuənak, guəlaraPK, t
mcxuə iguəronian eipələei
išeibabaz eipş aminutk
axumarra, aყara, akupara
uərt rguə azəhən eskiəngiě,
ayəqagı ყκuənjan; rguamq rəlsara
imauyməzt, mcxuə idəun ueizgiě
iρnaқəuaməzt qara akgię.

ixumarərc ineiz aყkuən uartan
dizaagələeit auəxa ua,
iყqa-xumarua, ijajo iρan
eizəgudəunə ała haua,
affəha araxu ɻan izaho;
rbjə rψə ha egiumahua,
znə-znla aiɑ ajyan zərpşsaz
xlançə intalon ilaşua,
kər uəlapş iəça, iubaua.

dauəri uartani ua iaxıρaz
aşoura mcxuə ianakə,—
igəlan inaskeiť pətk axibəjaz
pşa xiňałak rəsərc, hamtakə.
„znə haneikupa—usiaait, skauəlit,
uaxa haikuparoup“—iheit uartan;
dauər izara ltarsnə ikəit,—
akərgiě rψərqeit iaaiabarxxan;
uartangiě iəlan kər dəotuoriuan.

axa gařəla iaazaz auayəi
fxa iaazazi eipşəməxəeit mýla,
dauər axiqa ilşarei iəmvi

zegiə eizigan diaait yapxia.
 ari kər iximəzօrəiſeit uartan
 axa iψnikələeit iara ua,
 dimakupeiſ uaha—iguə ialan
 daxırpaž akə inamərbua,
 egihoməzt dauər iahaua.

abas auəxa ačx kər irgəeit;
 iməja ixumarua iſṭaz,
 ačəxuτanə rxkua nəkuça iəkuieit
 aψħaψə, amca axırənşuaz;
 aψpə aşarazə uartan dceiſ
 dauərgiə iəraxu iəma dguarçt.
 iaci-jaci reipş inəçaləeit,
 akkara ƿaha rbȋlə einnaryt
 „aşaku“ iasiſ, ƿyala eipast.

ačar quənd-łəndit, ačar xumarit
 ačar eilapriſ ala rheit,
 uərt zegi dauər rgubzəoigas iouit
 guψəoıra xarştgan iəkuşa iρeit.
 akkara dəu axiacara
 ipşzaran iəqan eixaffə,
 dauər załek ua iəmacara
 dəxipo dəçan, abra ixiesəs
 tənq iəraxu rhua, eicərxaffə.

dauər iab aynə dəqan krəiuia
 dnagəla-aagəlo dnaṛaua,
 anxara-nçəraz uəs inəpşua
 iəqaməzt, doiarən rhablan ua.
 ipacxa ynə ƿazla ixəbən,
 aganaψ iəqan daψa kuajk,
 mals iəməzazgiə iəraxu rakuən;
 uərtgiə egiərtoməzt qaimatk
 naq abna iəlan aluňak.

drəxzəzən iərəxu abna iəlaz
uaxgıē phəngıē iəyķuən dəzcəz,
izbanzar uərt rəkənən dəzxuapşuaz
saginəqurgap ha iəlapş zxəz.
uərtgıē ibaşan uəs imouit;
ijeiլ rədəzəlaxian iara,
xuba-fba şəkusa ყnərra iuit
ubrəxiənṛ iouz roup dara,
bnei fxəei rphə dguaqxian jpaqara.

eimaada, xəlpada məra iñəmkua
ajə dnaxasua enagi dəxılıon,
iəyķunra ialaz imbasakua
bnala macara ijcaxian.
abri bzəncəkgıē ixəstüaməzt
daxicalakgıē iguə itan,
axa xaştsagıē iəməzəməzt;
ari ipxzə azķarəpxian
qabaa dəu adən, darxaxian.

uayə apxzə zkəeiրaz dəzzaapsaz
hatər akuiçoit iəlagu eips,
abri ayp muratgıē dəzzəzəz
uərt iərəxu rzə iφaz az ieips.
murat iynə akua anaua
şamaxamzar azgıē dəziom,
ianəxiliatarou pşak anasua
ua amca eikuəp ha uzəpom
mcapxara ha qargıē iubom.

ua uapxia pxazar, uəftaxi xiləlouր
pxiagıē ftaxığıē apşa iařəup,
atəsamckua aləxuta iayəzouր
uaxiənapşlakgıē zegi eipşup.
çaqaçiraxi apşa iynalo
aynə aynuçqa eimnadoit.

nasgıə naqıt iaxıamaniłalo
ضاقارالا inđelç icoit,
znə ał arkəur, znə aly iaſueit.
murat ipħes kṛəzdərúa az loup
axa ubrəgi iləzjərgom lxa,
aynə laſcaraφ largıə dlaſcouρ
mū ləman dəqanı adaxiə.
murat iəraxu tqnər xşə-xərləmzar
uaħa irəlčnə iouazi,
ubri afar iəmouρ umħożar
daφakə inubaauazi,
xuapşərtakgıə zlaimouzi.
iφə, ikuadər eikunə ieqam,
uardən Ɂambalıgıə eiçaham,
iycara dəu eiçha igəlam
ualər iəmam, ihapfa egitam.
iəxş xərgalouρ iaaiua ico
dəzlarpəlaua ui iela xtnə,
dagızlaraxumarua, dagızlaçpo,
apsəňak zlæeiħo zegi tqnə
ixə-iguə dəsunə, dətnə.
iara ubri alouρ adaxigıə
hatər dəu ziəkurço jpayə;
egiəmam, axa iəmou azgiə
iguə dəsunə, iela xtnə zegi rzə.
akə deigzom, iqeidək bziour—
zlæeizərħo dəzderua zegiə.
iara ubriak xisəs ha iəmouρ
daφakazə dxuaφəur ueizgiə,
ضاک iəmam Işarashə qargiə.
dəznenz aamtala akə dazknə
jlar ruəs ha ak nəquigoməzt,
ma dφəjlaynə, deizara uaynə

auəshartaq dgəlaməz. abriak załek nəsəps iəmaz iguə aladəun iargiə, xşarasgiə iəmaz dzəkugunəoiənəz dauər załek iaķun ueizgiə, dixzəzəsuən nəgəi eskiengiə.

Ψnak znə dauər daxiguarçəz abnaxı ifarə piqəeit iomotanə, kər dguaqəīt, uayə dimbakua uaxı, axa nəs dguarləeit iuhanə. araxu iəmanə dəzguarəmçua dəzmənəquo darguamçua dəgaləeit. atəp anays fəqak dzeitamçua labala apha dəphənərəeit. iyəzjagı yəqa-xyək dərbeit.

nas psəxua imout murat dəmcar iyunə կալու iφərxəianə, araxu ixədaz iara imxιçar inxoməzt nəsgıə eibganə. zfarə xuəz iəyəkun ftaxı dirgiələnət atəp apha iara daagəlt, məqəbələi jamşı uaxı araxu drəcən məş-ə-jgia, çxə-ə-jgia kər ddərguaqt, axa başağı akə dəpnəmk̄t.

çan, axıçara uaj ibazma ui aķuən iəmaz çara dəus, məqəbələk izəmbo uəs dlañəzma idəruan bzia araxu ruəs. dauər dbziaxəeit jamş rəftaxı, ifarə dxəgəlarə iqaləeit. agimərçəkuagi dxənħəit ixixəstraxı atəpaxı iaşa dnəmxa dceīt; iabgıə dxənħən iyunə dnərəeit.

murat akriuoit ūaənseipş aynə
tənq iaanda səndakua qaiçoit.
axa atəpaxıṛ daaiłtei dñeinə
uəs dəqam dxuartam, aamta coit,
gaṛələei ḥxəei ianagi irəbəjaz
akə iməxicəzt şamaxa,
axa uərt amşkua rzə iəlaskuaz
inəpşən ddərpeit dlascaxa,
jgiala irşeit dşkiuaz iaxa.

maca eixiərsit, qud adərpeit
axnərħpkuaħagi kər qarçeit.
axa deijamxar akə deionmətxəeit
ixiaa jgiaxan daroñuouiazeit,
sta dəftamlargiē psəxua iəmam
iəxiəz ibaşou ყmazaram,
iara išiħo xara daftuam
iguatlaixiəup, imariazam,
ixə daməcxraar, dənnarxon.

murat atahmada zəmū zlaxiaz
aqəmazara iəmū agəeit.
nasgiə acxəraara iəztaşaz
hakiem ha uəsgiə uay dqamləeit;
ahakiem miṛek iəxuapşuaməzt
irəkugunəoit rəxuərħpkua.
axa uərt akgiə rəlşoməzt
xułeda iauam uay dəzgaua,
ineixəeit amşkua lascaua.

iqə şeilgoz ixə şidəruaz
iəykuñ daargan iapxia dnareit,
dimərgəlakua dəsiexuapşuaz
iuasiatkua zegi iheit:
„uquşəz, dad, uguə ķoumələn
ukula, uua axiəqou ba,

uan atakuaj nap ləgənumələn,
 lgue damgarat dnəquga ckia,
 iualho, ieluza zegi xaça.

eiloumgan aynə aguara
 uqə umaa axiəqou dər".
 dizəzəryt dauər iəmacara
 iķaeipseit iəlaorərzkua kər.
 fardak mərcəkua akəu-səuňha
 iaainəyit aħsa ieqaz rblə.
 dauərgiə ixə-iguə dtasua
 uaqa dnadgəlt ajardaomu,
 deiçəx daxiəkuz iab deikuqə.

ui aaxəs dauər iəman amqra,
 apləmas dəman aynarta
 guala dəus iəman murat ipsra
 mcxuə eicakən ilakta.
 atəpxat iynəqa dəxnəmħər
 ita psəxua iəmamkua dqaləeit.
 ian ləmala aynə dəniəjər
 qara ak ləxiərħa dajleit
 iguərya gutəxa rajaxəeit.

uərt iəraxu-iəħaxu daara ixuqeit.
 nap rədikələeit fardaza.
 axa imφieit paseips; pxia imceit
 iguə rəxleit iargiə ggiaza.
 xiqasə, ma qnərs ha uay daaimgəeit,
 iara ixala iəmū dmərxəeit.
 akə ifit, akə abga irfeit,
 φakə itiit, ma aual iagəeit
 xuhə-xuh drəlgəeit rçəxua pdeit.
 iab ipsrei ipsasa rənqarei
 dauər ddərgələeit çaqaza.
 axnəqugarei aynə anxarei

ijəxiantaxəeit fardaza.
 ajaoiuaga ha egiəmaməzt,
 izlaaixuozgiə iztāuadaz,
 iab danbzazgiə egiəlşauaməzt
 ui iəstaxı dzərbeiauadaz,
 deijamxar deionəzruadaz.

esəpxənra aguəlaja drəlan
 açaktpə uaara iourazə.
 azə map ikəuan, ۋاژə distan
 imxə iadgiəl ləeiçarazə.
 abas eips dənxon esəpxənra
 laxtərak mbazakua psaala,
 qə iəgməzt daryaxian apxəzəlcra
 axa iəmaməzt bzanç pgala
 izxoməzt iouaz ixala.

ari astaxı kər şəkusa bələsit
 uay iibac az ieips dənxauan.
 axıqara, abna rəpə „ixaştit“
 aynəpə auəskua içauan.
 pasa aynə iguə axəmkua
 akgiə izəmuə sasças dəpan.
 anxara-ançəra inap amkəua
 adnəqa abnaxı ixə xan
 zegi sirlı ibon, zegi iaoran.

axa abar ūta xuyə-xuyla
 zegiə drəscəlt eilirgəeit,
 aynəpə, abna—iəmaz xşəyla
 eiφircaarəpə eips dqaləeit.
 abas eips dşəqaz nastxa iəqaz
 dauər iadgiəl uartan ikəit,
 ara ankia iab ipsə antaz
 itəp irgəlt, axa kər çit,
 ianbəküu ui, iara uagi xurit.

ua kər bəlouր, agaփ aiazaiguouր
acara-aara mariazam,
uaxibլəsuagı amya dara iğgiouր
ibna eikuarouր, eilgasam.
ubra scap, akə alsərşap һа
uay dcarp ieqam ui aqnə,
dauərgiə ubra mxək lasçap һа
iguə iainhact, dəmneict apnə,
mamzargı imbact aaigua dnapsnə.

uartani iarei ankia eicən
eikulajan, bzia eibabon,
uərt ryəqagı үkuənjan, ryəqagı eipşən
guanqəxiak rħar ipsrəzla rbon.
axa dauər iadgħiel „zeipş əqam“
ankia znə araxu idərħxiaz,
abar, uartan, iara uəss diəmam
„diſerc“ iż-pazikkejt dşəbzaz,
iğigoit iaaptra, iab daxiħaz.

ari açəxuala ak imħar
ișpejuri dəzlaġparəzei,
ipsə štou, dšaapsha azə „dxəirħat“
nas qara dzlaġjerċrəzei.

çan, uartangie nxara-nçərala
uəs ialaqou aynə dřazam,
ma araxu rħela, ma yənrala
dauər iačkiəs dəoħusoħazam,
axa taajala dk̡uadħazam.

dauər agaփ aċeit dəmpşəkua
išiaħaz eipş eraznakə,
axə zəkuħaz ieipş tamyaxu muékua
dəpnamkəkua qara akə.
daxineiz, daqən uartan axkaara
abəca, ałyan eizganə,

irzeixuamərpşit lapşə-xaara
uərt ryəqagı pasa eipş içqanə
dəzəzneiz ieħeit dnarčanə.

„ixuartam uartan, sakugunəoñənaməzt
abri eipş szuup ha uara,
as uədqoup ha agura zgoməzt
azə ak ihargiə qara.
izban, izuguaonzi məla
umçaakqua sadgiəl agarə?
uarei sarei hart guəla-psəla
enagi haizəqan, exia-ra
izhabqalazei agunxara“?

„işpa dauər, uara iuṛuma
ari adgiəl zxķaara saqəu,
ari azən ajak ħaġruma
išpaqou, iumho izakuu?
uara użən szeipsrou udərueit
uguə anərxara staxzam,
ara uzbejtei sgəlan sxuəcuet
sguə atəraφ iżrażam
isouħazgiə sxə azcasam“.

„iuzəmdəruaħla uzjajozi
uaj iubama arı uartan,
iuxaştla үөзүргазози,
ara ankia ha ihaaptran.
sáb iəraxu iəman abra dəkuzan
uaxənlagı-Фənlagı dəxixənə,
ipxzə, iqä təcxuə idəuzan
itəp gəlan iķurşanə
ielaħan abra ibzanə.

ixəsķaarcə sargiə istaxən
axa ansoua məşkə znə,
uaj seilaxaraz pətrak səpşən

nas sxənħercə iara aqnə.
axa isoumrazt, uφazukəit,
uara uxazən iurxiaset,
ayəzara, akulara umixuəcit,
sara adnəqa surxaset,
ja iaşak uəsgıə iumħaset.

iəqalo uəszar, hşəqou haqaz;
guanqəxia ajak habjamzaait,
sədgıəl xuqgıə sara isəmaz—
ari azən uguə nəmxaait.
uqa zeipşrougiə myafo izbeit
ułyan, ubəca urxəiaxeit,
axa sargıə szeipşrou udəruoit,
aoitarraz ssəqou ubaxeit,
pasagi seipşəm, təkuə slaquxeit“.

,iaxipouħo as dauər, iaxipouħo
ua iənħəu dgıəl saғəm sara.
iuzaiguou, ma akə iuəxuo
akgıə saftamei agaral
adgıəl ixədan iəqaz saftoup
ubri fta ismourgiə zuam.
ari eips iagiaqara dgıəl ftoop
ixədan iəqou kiar dəuk zlam.
uay iitaxəm, ipxżə zəkutram.

izban, ubri uzaxaanxazei
iumour psəxua qamloħa,
użże, uxə izauimərxuouzei,
ara uaait ueimla urgoħa?!
uab ieràxu, iagiaqara iħxian,
uərt zegi sara isəħeup užħom,
sab iejkuagi kər qara inəkusxian,
axa uərt srəftam, rəzbaxu shom
ajəṛra iagaz roup,—sqabom.

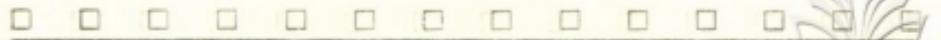

սահնելակցի գցւուր լզու,
զցի իրզը լնխաս,
լիզան, լզամա, գցւէլք լիզու
սշապես լազնեն լզչաս.
լարցի, լնխաս այլ լրէսուր
մեակ է լկուածուտ, ակր լժուտ,
զցի լզու լիպ լարց լքա լներուր,
լբր լզու լզէլշօ լզւուտ,
լզպչա լզաբա լւելցի է լկուրուտ».

լաբ լւասիա լխանտա լզգամ
լնացի լցուալուտ լնար,
սի այս լալուր, սի լնալուամ;
„սրե սեմա լխանտու լդր“
լնար լցայուտ, լցի լազնենամ
լպչա սա լրէլշիտ, զա լցիա լբեւտ.
լացիա լարհարցի լզելթընամ
լբելը սի լայ լոչխանտ
լցարա լչպա լքա լդրխանտ.

լցանդեխիա լյակ լիբազամհաւը
լչչեխ լպնա լմէ լկուպէ,
լկցի լզամզ, լկցի լապսամզ
լուս լզէհա լտա լմէ լմէլ.
լքատа լբադա, լբելը լահадա
լզուազկէդա լբնա լցուտա,
լիմյանցի լրէվնագադա
լմէ լայգա լզգամ, լնա լհստա,
լնա լէկուիբախտ լուր լուսա լտա!

լիպիազնեն, լիբախսնեն լցիալա
լհզբա, լզամա, լչչսւրպնա,
լիպ լզցի լիլշնեն լեմշարալա
լչպա լկահաւտ լուրտա լզնա.
լչեխիր լմրա լըլան լրէխսարշնան
լիսանխաչիա լիզըրյանա.

ipxo, ilaşo կուշառնի iaquan
ua iərua şxuartam dnarboła,
çqa gualak aman impoła.

asac iaxisfə iqama irəckian
atra intarʃ daagəlt dəseryua.
iqəba dtalan ckia iaaimidan
iparatra aatixəit ua.

akər dşanxar azə dibar ha
abri azən akər dšauan.

„uquəxk numəlkuia iqalom“ ha
auaa irħaua iahaxian,
kralazla iguə azcaxian.

ieixəmcatra ua inkairtən
inarccaklia dnaipərqian dceit,
ikumjə aphajkua pxeirłən
axəkualaa eips dnaskıazəit.
akķara, axiaca, abnara
afabsta eips drəlqia dcon.
daxicoz dxiapş-kuapşua iəmacara
dəzbalakgiə iguə izyon
Jgiak šinəz uəsgiə inarbon.

uartan dguaqnə iiartaφ dštazla
dorəzə-orəzua iblə gauan,
aphal dəu xəltnə iəçətarazla
afaryaş iəçkiasa icauan.
ian ua dəpanə ixə lləfuzazla
pşak nalasuan ixaxurħə,
„umħan, abaaps uxacoup“ rħozla
uajə-uaj iəkuuyuan iguə
amşən eisra, aquara b'lə.

iara ualqia adgiel getəroup,
idħərşup, ipşzooup tħixuə.
akķara, abna aphaķurşoup

qaluan-guaraña ixərkə.

uaç dəuk nabəjamkua eilaarcərua
ixəpşəloit amşən aguə,
aquara pşza ajkurpa nəkusua
iməjə imşaua bzəncə
uguə iaxuo aisra bəjə.

ua dəstan uartan, uayə diboməzt
adgiəl xılıalaçə dəmçəsua,
apsaa ramzar akgiə nəquoməzt,
ixan ayada ipərua.

işər-sərua rəbətə aainəyuan
ua mdərla iəsəz rəxiz rəhəla,
auarbakua iaysnə ineiuan
ipsəz iləqəhara ruəla
itənxak drəhənə icoła.

aynəqa dceit dauər dşıasaz,
axa aynə ua tənq dərzəm,
iəqalaz iħar ui dzəniaşaz
dağyafan uəsgiə iqalom.
ubri azəhan iżərigauam
iəqalaz ha qara akgiə;
ipsə iaçoup, ipsə iaxəīluam
yəngiə bnagıə daxico uezgiə,
iaxia igura igom azgiə.

„uayə ianiimba as qaləeit ha
sagιəzdəruada sta sara.
guyaras sqazçoda abri ioup ha
inahaysəp ubas xara“.
abri ixuəcīt, abri iżbit
dauər daxicaz aynə ubra.
ian ləşqa akgiə imərzeit
imgəeit lara ubrəgi ləgura,
şahat damam ipsəz ipsra.

uartan iynə itaaaja gujajoit
 irəzdəram iərua, iaxicara.
 ixuləeit, ilasceit, apşa sueit
 abar dəqam uağəgi iara.
 aşəl agaçfa uəsura dşcoz
 zegiə irdəruan iħaxian,
 ieixa, ieiguəl, nas afat iigoz
 zegi rəla uəsgəi iabaxian
 „uaxa unəmhangiə“ iħaxian.

ipşit, eitapşit, dəqam rəykuən,
 ixabar ha akgiə rbauam.
 aynə ieihabəz iara iakuən,
 egıərt maçur, kurala irajam.
 axa dabacoz, daap ha ipeit,
 rəphnərkələeit, aynə iaxiħaz,
 dəzəzzi iəftalar xiemzoħəseit,
 dəpşkam, dhasəm auəsaxi icaz,
 idəruan uiraxiqa zeipşraz.

adəryaփnə fəbħaara ampən
 xiçak uiraxi iəkuz dibazaap,
 ua dixalanə ckia diexuapşən
 dəzustazgħi eilrigazaap.
 adərra riteit uaxi az iela
 auəskua iəqalaz zeipşraz;
 uartan agaçfa qama ƿəla
 auəs axiuaz dəştarkaz
 iara dixiħarc ubra dəstħaz.

eibarçəsən zegi amya iəkuləeit
 aynə ataaja izahaz;
 aguəla azlagi uaxi idəkuləeit
 art zegi gujajaua iaxicauaz.
 ian atakuajgiə drəznəmkələeit
 uaxi drəftaləeit zegi axicauaz.

llaba naləçsua dəħħo dnaskeit
zguə bziamkua aψħaq iżqaz,
pasa egizləmşoz zəmū ķuadaz.

axa dabarstuaz, amyan dəzbaz
dxəndərħit, araxi myabzara.

lżorę dšaxoz, dšəħħoz, lxa špəlψuaz
jgħala „ddərreit“ aynə lara.

apsə daazgarc icaz dəstərxəit
aparatragi ua irbeit,
axa iazərurəz egiərzəmdrit
ua tqəba intarčan ieixəit,
rxapəc aψħa şargoz iaaskiet.

amş ieqalaz aguə ialsəzħa
mirxek ixaaməzħ, ixuasfən,
apşa xaga ayə iafəzħa
iaboz ireisuan, imiṛən.

rguə nibarxazħa apstħa dəukua
xəxi jyan ikədən eikupauan,
uərt rəla-taqə ialċuaz rəlaotərzkua
apsə iergoz iφa'rauān
iagħemajjəsuān idēduan.

amş dəuk əqaməzħ, amra laquxian
akkara ieqċan icauan,
akəta uəsgie irəlayxian,
dara neiaanza irahuan.
asakas xianta iaċagħela
aṣta intalaeiħ xulpazə,
zegħi eilalaeiħ xəla-guəla
ian dəkugħelaeiħ aψħraż
adunei dəkunə Imurazə.

auəxa eilan uəs jgħiarəla
ineiuaz tħen, iżrauān,
iguə išamuaz xaala-myəħla

dauərgiə dnein dğəuan dğəan.
 adryaփnə auaa jpay kəlsit
 axaja, ahsa izahaz.

izpxarəda ha inemçarkəit
 aparatra naxixiənṛ iaargaz
 asyə iniəlz, iquəx inxaz.

izbaxiaz zegiə eibarhəit
 rphakurpsnə irkəit eraznak,
 dauər iṛəup ha az ieipş irheiit,
 axa idməruadat rajak.
 uartan iafja axaja-rparkua
 miṛ zəlşaua adər zfaua,
 ixagaxəeit, eilərxt rmaxuarkua
 iaapkən igələeit imṛaua
 dəkuahxəroup ha iara ua.

art rəşqa iiast iztaxəzgiə
 kuparta axiərbo ikuparcə,
 dauər itaxja ua iəqazgiə
 rphətxəia igələeit drəxıqarcə.
 eilaləeit ajlar eilayənṭua
 igeլə-xənħua eikuşaua.
 ayə iafəzla eixəeigua,
 einio eiyəmsua eikupaua,
 irəchaibamfo iksaua.

icərcərit aqama ccəlikua,
 idərkələeit alabakua.
 ua imayəmxəeit axura dəukua
 ağaarakua, aguaqra abłkua;
 rbłjə rphə rajan, mcxuə idəuxəeit
 eibafrak aqnə eipş igon,
 apsə „dərxaştən“ ahsa gələeit,
 llar eiquərkər bzia irbon,
 axa izneiuaməzt, ilon.

eh, izxuartouzi abri eipşkua,
 zakú mdərrouzi, zakú lałrouzi,
 izlapşua zakuəzi axuşkua,
 abri banə nas iərçouzi!
 axa, mař, uərt ۋاكە rpeipşxap
 aķrə rjəzərgiə aķrə rbap.
 uərt raazarazgiə aia Ł gəlař
 rxə-rxə ianpxap, rguə itapxap
 isirxa amra eipş ilaşap.

azxəcra eipş eilaz dauər drəlçit
 dnaskıan iφpxeikəiť zəmyakə.
 itənxa, iəua uərtgiə əkuçit
 egimərçəkua eraznakə.
 eiləxoz rphaneikuərk, nas tənqran
 aynə iřeit aħsa zegiə,
 amala uəsgiə ɻuaran, xiran
 amətküma rħon dara uəzgiə
 izħozma tənq imgar rəbħgiə.
 dauər iφpxeikəiť, axa uəs impreit,
 auaa iəstalan drəpşaait,
 iargiə iφəimərjgeit, jgħia imżbeit,
 uərt iərhaz iəruəz tənq dazaait.
 scap iħargiə ișitaxəz dcon
 axa dxuəciť akər xara,
 ian ləmacara dşənħoz ibon,
 ixiaaigħeit dnəlħu acara
 abri azə dřeit tənq iara.
 auəsharta aaiguān, dəuk bħaməzt
 išiaşaz iara uaxi ilbaait,
 aksamisar, apisar agməzt
 zegi eikuħan, iuəs iazċaaịt.
 sta dkəup, imħargiə carta iemam
 şiaķuu myaſo ua irbaxeit,

iara ısar, izdərúa iruam
xuqəi dəui eildərgaxeit
iquəx ala agrua rgaxeit.

„sxə egiszavbom, sədgəl səmeikəit
isəmənxnə məla igarcə,
ubri anaysan iφazikəit
xuqə hasabla sirłarcə.
istaxəməzət abri eipş,—sakułeit
iapsamkua məla iφsirsit,
isəxikuaz zegi sja iszalamgzeit
sguə pərjeit, aixa eipş sdərşit
iakuəmz ajgiagıə sdəruit“

nas uaha uəsgıə izçaařəməzət
dargama dəun zegiə rzə,
rəparə, rjajara itaxəməzət
ipşuaməzət uəsgıə Փակазə.
iuəskua zeipşraz iiuəz ala
iprotokolnə iqarçeit,
dəxəia, deibəta qaphanəla
amilicia diəma dceit,
araion baa dəuaφ dnadərřeit.

apsə dərziit, jlar eizaz əkuçit;
ataaja rguə pjo eilařan,
adə dəkuəm dauər, naq dtarkəit
ari ala rguə rqazauan.
kər çxian, iuəs rəbit, kunagala
ixə içəxua eildərgəeit;
jaşəkusa ipstazaara baxtala
ixəigarc iəkuçan dnadərřeit,
xhaara akumkua idrəoiuoiueit.

dauər dtakəup, kərgi iəlaxı eikuəup
pasa eipş dəqam, iəgəup kə,
axa, axaçhara zmou uayəup

դեսկ ianirpշամ iara ixə.
iuəs anərəba dəuk mərçəkua
aquaqa igara qaləeit,
axa ubragı mişək dnəməxakua
solovkiqa ixə dərxəeit.
zəşəkus dəuu һa iargiə dərseit.

danərgoz aփnə iangiə dakuleit,
ian diəkušeit, dagizzařit ua,
itənxaz һa az uəsgiə dnəməxəeit
dərbarc zegi izneit ieixaua.
egimərçəkuanğıə aoiba փnatit
iargiə iփərlas uaxı dneixəeit,
iyəzja iara rəmař stərxəiř,
uərt aoibaxı izgartaz irgəeit
itənxha, ian xənhən iceit.

abar ankıa dauər danəxiqaz
xara iibaz aoiba daxitou,
amşənař dgəla tənq dzəzzxuəcuaz
iaxia dama itqia iaxico.
naq iapxiqa amşən dxəpşəloit
aguə eisəlxə ijkurpuia,
iəstaxiqa akuzar eilaarcəruoit
abahya, kuaça rbonə ſkiəruua,
xəxi aſxa zxəjkuua umbaua.

uař zegi qeisoit, zegiə drəzzxuəcuoit
axa dəzguəronnauam iara,
zegiənqara dnapsə-aapşueit
daxico izdəram ak qara.
apsələmzar dařpa bəzlakgiə
iləmha italom, iahəsom,
ma pətķ zbaxiou һa yəza kulakgiə
makiana aoibař dibəsom,
Jajarařagιə qaičəsom.

çan φak ala, uayəfak ala
 daxiugalakgiē deiçaxom,
 napə-fapəla ყa-xumarrala
 zegiē drəkuʃoit, akə dajʃom;
 daxiagalakı iara iəxilakgiē
 ſta danakuła ak uəss iķəuam,
 axa ian məzda, ian dəmpsərgiē
 abri ləpə iguə arəpauam,
 abriak iəla aanarpșuam.

ахраңи ахə.

dauər danərga aφnə iarknə
 ixabar ha uaha egimaayt.
 ma ixiestraxi ɬquək zyəp ha idernə
 ixala başağı iipazimkt.
 axa izdəram ui ałquyra,
 iaçanaķəuagı iara ubas,
 ixiestraxi iemam uaha guəoira
 sxənħuoit ha dəqam ſta uayças;
 znaz siərlə dqaləeit ua xuŋças.

dauər ian msərxan aynə dənchoit
 dzəlup, uay dləmam lara ſta.
 aguəlaaja iltənxou ləxuoit
 daxəcuam makiana lkiapta.
 dzəniiaz zegi guxiaalgoit iagiəguñəlgoit
 ilnəpşt ləlaxi eikənəur ġgiaza.
 axa dəphəs quəşur, Igua ləlluoit
 uəs dəqoup dşəqac dəoniouuaza,
 drəzzxuəcuoit luəskua xaraza.

ineiuia-iaaiuagıē dərpəloit
 işəluəc, dşəqac uaanza eips,
 makia dagiəhqoit, dagiəxumaruoit

gurya gutəxa zmam az ieipş.
lxə rəçalərzuam ajlar dəzlou.
nas uaqa lhablan inxaua;
ləpaglərxauam akə axiədou
abzia, ajgia jlар axicua,
zegiə-zegi drəlouր lara ua.

abar akər aşəkuskua bələsít
iara abas dneiueit lara,
amvə, nas amca—rguə lərgəoit
aguəlaaja, dəzlaz jlara,
axa ajak azə iphəçlom
kunamgak rhanə ha iqalom,
hatər dəu ləkuəur iljənkom
iləgəuaz deiçadərxom,
qa zəvrxiatzkəua az dubom.

aguəlaaja akə lzəlarçar
iaalrəxəueit cxəraara unə,
abrialagı pxia dəmneilar
lxə ləznəqugom lara aynə.
icah-cahua amra anceiuia
adunei amca anakəua,
uay aşoura anizəməjhaua
lkasə lxə iekuritup, dəməua
ləpaga knə dtouր ləmxə raʃua.

reiha axita uay danarguaqəua
açaa uanabəluia zənza,
apşa xılaʃanə uəla tnxəua
adə ianəküsua məcxuisa,
xaçak ieipş ləeiguł lyəçrak
əməoira dəlxo abnaxı dcoit,
apxzə napxiəho təvə eidarak
daça iləma aynə daaeit,
ua amca eikulçoit, krəluoit.

չշեղունզա դետմլակս աչ լցուի,
սագ ափիափէ դեփիարուի.
մա ծխուի, մա յար սա ծկրլւեւ
զար ակ սացի իզլչուի.
մալա-դարհա ծախարտազամ
նար-էկուպսար լեպիզօմ,
լխա-լցու մազդա սայեցի ծթելզօմ,
սի լցու դանտամհա զալզօմ—
ծաւը լուպչեր դարձօմ.

Խարեկս դալուի „աբար, աբար“ ի հա
լարգի ացալ դաշըշւեւ.
իլլյեզէզ լեպկոն ծախագազ ի հա
ակցի լեզդերամ, ծելցուրուի.
աբաս լուս ծշեզ լեզկելզեւ
ախամտէխս էկուա լարա;
լեպկոն զալ լուս լեզնարցեւ
ծզէկուցնազն դեզուր ի հա խարա,
ախա զազբախս մայս-աացա արա.

բլիւ-խոյէկ ահանլու էիհաբայա
էիշերխալի ացալ յատալտ,
ծնապշն իլբեւ, մսերխան ախայա
ացալ իտալազ, սաք ծնարպելտ.
ախա, երանակ լյա յալալեւ
իփեմզ ակ շեզլազ զարա.
եգիլեմհեւ, գազալ դեմնուզւեւ
„իաալ“ ի հա ծնարապեւ լարա,
այն աներ, լուր դարա.

ախա սա ակսամ, սա յատցելեւ
սասա լեզնեւ զլախ էկուն,
ֆարդեն ծնարելչեն զակսազ իհեւ,
եգիարտ գոլան զեց րք լարզսա.
„այշե աբշեւ րեխսա և վշուր
մշկ սիս սայս մշկ դեպսուի,

abri eipş aan iiguə kœeiməlroup
auayərpsyə zegiə drənioit...
dəpsguəfeit bəykuñ, ipszə h̄hoit"...

dərbləi̇t mcalal, dərquəieit zənza,
darxagəeit, daryafeit msərxan,
iləçagəelan xyə-pfyə rəqənza
drəzhənyoməzt eikuşo ilψzan.
Izotə, jəlpit, Ixaxuə zegi əçəlxəit
saatk lbgə rounə dəhəhon,
ahabla zegi ləbəjə einnaryit,
axaja, ahşa eizauan,
laxı-eikuran, ɻəuaran ixiran.

axulamtaz, aihabaja ieqaz,
ahablan eiuaż zegi aaizeit,
msərxangıə ahşa şləçagəlaz
daargan ubra rəguta dnaqeit.
iaailajajan izbnə iſtərxəit:
aɻəuara dəun iqarçarc,
alaqħajagıə rsia itərxəit
xara-aaigua inaskıarc
uei tənxəei zegiə iraharc.

aɻəuara pʃəmş rψnə iakudərfeit
eikuəşahatxan zegi ubra,
iənsan qarçan irψein ikψarçeit,
ilasfeit zənzaq ayənra.
ikumjə, ikaba, ixtərpa,
ieimsə, ieimaa, iqam ubas,
akaruat iəkun rxə xərga
iſnə ua iəkuz uay bzaças,
axuŋə xumarga ɻianqas.

auaa ineiuaz ua iakuɻəuan,
ian dadɻalan amətķuma l̄hon,
Ixə pψən lguə pψən, akərgiə dxuəcuān

аға 1әқекүон, ләлаоірз соң.
 ағенара ағнә үау дагмәзт
 дәздәруан іәқаз зегі еизеit,
 аүнә, агуара, аст іазқөуамәзт
 іләнеit, іхит, ғуә дәртейт,
 үауә ішибас зегі қарцеit.

apsə һа үәсгіә үау дәрзуамәзт
 ағебілдештаxи зегі еимпіт,
 ансанғіә аднә инрәлуамәзт
 аүнәqa инарган „ірлaxәit“
 үа іан лахіежгіа, дгуәкәуа, дхуәсua
 1mәткума бұқуа енагі игон,
 еіcәхнә іекуз ләнсан ааигуа
 дадралан, дәнуан, Iguә ләрдон,
 ішарғіә xуларғіә la дqабон.

msәrxan 1mәткума.

nan, nan neitamһа uan
 ilpsәхнуouzei sta lara,
 uахәi үnәi агуаl dapshuan
 ilәlshauamәzт aрара.
 ala șәr, агуаl bәlә gar
 iara iouma һа dnapshuan,
 yәda-xуә rxә eidәrkәlar
 zakuәzi іәdqou һа dзәryuan.
 аuaa апәqpo, ianәxumарua
 ixuәcra dәun lara lzә,
 apsha anasua, amra anceiuа
 deitaғon, dguaqәuau zegі rzә.
 o, nan, nan uspazәmкәi
 adgіel qiaqia zegіә zkuez;

iuəkułazei, iuçapsazei
iaxidoumb ei uyəzja zəqəz?
izzənənləda uynə, uguara?
znapə danuçada uan?

dəşpanuəli ləmacara?
uancoz iuħama—san bəmłan“!?
uzkua qiaqia dökədəpşələm
ulakta xaa dtapşuam,
xiaada tənq dəzqəm, dəzgələm
ləlaorərəz zlam ha məş cauam.
uəxiz, upşa axiaamyəşaz
iarban təşou uztałaz,
o, dauər, sa səborə pəzəłaz!

Jgiala sqalan səzərtəz:
mla uakəma, zba uakəma
iuxagəladaz, uxiaa zbada;
axita uəsma, caa uabləma
guaban uəçazma, xəz uəztada,
xqə uxqənəzma, uxə zkumiçuaz;
egiləzdzəram uan neitamħa
aynə dəşətəz zəbla tħaż.

apfbağı axə.

uəs dəqan ləynə, gurya Jgiala
iəşəkus qalçaanza dpşuan uezgiə,
dəzkugunəriəuadaz, uaha xşarala,
deibən uay dləmaməzət qargiə.
iəşəkusaz ilzbit imərmaykua
apsxuə ibzian ilurcə,
iləmou, ilxəsu akə nməlķua
ubri azəħan iltircə,
largiə ui astaxi dəxħarcə.

aynə dşeguryoz, dəşxuəcuaz zənzak
ubri alak lara dyazeit.

daşakalak, ua tənqrak, psarək
ui lzə uəsgıə iqamlaseit.
lxaca iasa aznauər zaxızəz
dlajajeit iəşqa digarcə,
ipsə tanaçə matəz, imaləz
akə deigsan iqamlarcə,
iyñə affəha diaazarcə.

aynə, aguara uay dzeiguərgəni
iapsou egıeqam ua uezgiə,
lkuajkua qazla ixəb igəlo
akə nımałkua irtiirc zegiə.
abart irtənəçua aparala
ipsəz dauət ipsxuə ruərcə,
ieiniuagıə iara ubri ala
xar amamkua eildərgarcə
faşə-jə rəgəmkua eikułarcə.

aşəuara-axıraan iguamçıł
farda iguaqt ianiaz jlarə,
uərt ķaķal rəmkər „işbzou psroup“
iagıəgunahaup apsə izə.
işərhəz eipş aynkua igələz
inarəgutasən zegi rtikueit,
axa aiaşaz uərt irəlşaz
mırək irəxuoz egıqamləeit,
apsxuə dəuxəeit, auaa jpayxəeit.

axa iləcxraait aua-tənxa
irəlşoz iameigzeit akgiə,
xıəmziə lgaua adə danəkuxa
uərtgiə ixiəmziərlən uezgiə.
apsxura ψħara ha ipdəz pfasan,
tərazəqarçauan izarhəz,

ավերքասան, կածը յաժան
 աշաւուա-պար ըլք իշխասազ
 կառք հիգ, յեկ այսը ի իշսազ.

Պա զուկէ բարակա իրքսան,
 թազէրտր կալմկա րքիազոն,
 Փեկ հնակնան հշմարնդա ի իցազեսան,
 ատաւ սացցի քշխա, յլր կէլսիտ;
 ասեխա իրիտ ամշերխա,
 խարար յազ նտեչ իցելազ գամշիտ;
 իշսոն սա բեյկա բաք պար
 „ակրեզուալէզ“ սաս, ատենխա.

Սարտ յարգազ ապսար ձեսկա
 սաս իրէսու բայցուր,
 Խոկ բեցացուր աօկումկա
 կիասա խմզարլա իշիազուր.
 սա աշնար, սա այս բերխա
 իրէմամ ի ակէ սեմ.
 սախիենարժակցի ի զամ թնդրա
 սաս ելէսւելի, սաս քոմ,
 չան սմա զամ, իլաշօմ.

Ախա այշմզակա յածէրկէզ
 իլաշօն աշտափ իշխազ,
 այալկա, սմա յիան յանոմզ
 րտակրա սու իլաշազ.
 սաս ձեսկ մարշէկա յիշշէիտ
 „ատալար“ ի իշքըսազ,
 ամշերխա խսչ ի զամ յակուշէիտ
 ախայա, ահսա զա շբախազ
 իշտախազ, շլաօւերչ սախազ.

սա ուրյցի արյցի ահսա գելան,
 սաս հարա յափոն յրայք,
 նախի նտեչ ի զամ իշսազ բայզէրգան

italt rfeibark eicərxassə.
foukə irkən inargaz ajkua
uərt aj jaoriuajkua zxə զараз;
fouk rəçagəlan aokumkua
qabra, kiasala, xıala ixəiaz
jaſəla, jəmzala ixqıazaz.

atənxaja ha rapxia icoz
rxə-rguə itasuan eiçakiuua,
as xənq ianaķuşa auau şərhz
iğueit iökulan rguə pjaua.
msərxan ua dxərkuakuo dmətķumaxa
ansan aψə dəqan dqabo,
aynə laſca laſon iğəmzaxa
iρnə iynan hsa-xaja mpo
eillergo, rəg-rəbzə qaço.

atalara dəuk mərcəkua ialgəeiť
auauħaragię iaquəct lassə,
išeilagejuaž ačx kər irgəeit
inaskeiť dara çxaguaxiə.
xuqə-xuyla eizaz zegi eimpiť,
kakal rkxian asasja uezgiə,
nasgiə pxıara irəman iəkuçit
aguəlaja irgəeit zegiə,
maç zuaz uəsgiə imceiť qargiə.

išeit, azaza kahhə istouř
apsaa ۋەخەeit, tənq iřazam,
anxara-nçərakua irşəmtouř
minutk anuərzua aamłazam.
aguəlara inapxıa-aapxıaz
rəvədərphiekueiť, zegi eizeiť,
amaçuğa zegi şeyagəlaz
dous iaxiərtəpəz ineixəeit,
akuac, abəsta zegi dərxəeit.

afapa dəu mbaṛxa igəlan,
ixəbən, bonəla ikürşan,
amaç zukuoz ua iēçagəlan
rmaxuar eiləxən, rəmaṛ xəian.
ałapſ ianalç xəxi amra xalan
dunei zegi rşoukəua jyanṛ ipxon;
açla-łapəqap eibarguəronian
ubri azoula iφərbon,
rjaakə zegi pxzəuła idərbon.

auaa eizon xərxiazara rəmamkua
sapəla, φəla eipxaququa,
akətanṛ uəsgıe uay dagəmkua
sejə ineixian eicrəxuxua.
auaa eizaşaz zegi eizeit,
nasgıe idərləst aṭara,
afapa şeqaz ineigueit
rnapə anərəzza jlara,
eikuşa iṛeit, naq-aaq dara.

qarak aqə eips ayə rəjuan
aṭəlbaʃ dalxnə eimakəua,
akuac, aqəs zegi ruaxk rəmçan
auaa rxagəlan rəmaç ua.
amzərxa iəkugəlan dac zlamz
xəxi jyan ialars iharaknə,
akian dəu maxu-saxu zmamz
uaṛ zxəjkua umboz unapşnə,
lapş xkəga bziaxula iṛnə.

loukə ubri ieixsuan iṛanə,
ṭarapqa, ḥakila eibarpşnə,
aφnəṛi amra iaquəianə
apxzaşa rəlçua ionazknə.
ixlənə ilazəftua dxaçouṛ,
ubri iouṛ uəsgıe auayə.

ua rəla tibaxəua iadրalouր,
egialmšeit rxəmta fardayə,
axa iagιerjxiان uərt ayə.

daφa soukə naxixi eiləxon,
asaan geլ ieixsuan xaraզa,
eibastrak qalazia rxəsbelə gon
iguaqxiان-iлаqxiان յgiазa.
açəxսրան eіepsua ləki nəkuկnə
asaan xuy deixsił kuat daxıրaz,
açəs-bla təzxəuaz ixə bərnə
ikamleit başa ui axicaz,
ipriφit asaan versk axibəlaz.

aprixaxuə igəeił znək xəsrala
axa ua imaagəlt auaa,
ikədərçt dəryagi minutk ala
naxixi iaxitaxəsuaz athaa.
ubra eixsuan, eiteixsuan
az tənqra-psfara qaiçoməzт,
ijրalan amra, amra iaլuan
habləit, ma, hşit һa ui iajfioməzт,
saanda, Փak uəsgıe irboməzт.

souk Փəjən addəha iəyua
arəla rbgo rəstəbəl rgaua,
rqamkə myanço rəpkua irəsua
rəpxzə pxiaho, rəpxzə qıaua.
ajlar zegi eikuşanə igəlan
ixumaruuan rbjara aփja,
souk eivasua akuaça iəçan
rpkua irmeigza irxəxəua rja;
fələ iark iambac dgıəl rsaja.

dahar idərkəit atarqeи һa
„zeips əqam“ amraxiſə pշzaxa,
iփə axuda iakuirşt aqəp һa

başa ipəmtlərə iotuomuaxa.
iyəzjagıe ua iaaidgələeit
təpkua oňaz-oňazua ikuaşaua,
rguta dərgəla adə inəkuləeit
edguəpla x-rələmqio iäxicaua
azari amertei rhaua.

işneiuaz aşərħa dnarəlqian
adə dnəkuləeit axıſəcba eips,
aqəp-səp ha inaçibarqian
egiərtgıe iəftalt aſxəj reips,
qara işneiuaz aanda pərjeit
qara iaxəpeit azrakə;
qara aguaň zənsa iφərjeit
işnasəz eips eraznakə,
uaha innamkəlt uərt akə.

azə drəquqian xara dəşrəftaz
zaxua bəl dahak iφareit,
iara ubra dəfəjqian daxıkahaz
fa souk şneiuaz dýala iceit.
uayə diboməzt dəpsuazargıe
axa dħazar ipse igəeit,
dəryagı dəfəjləeit iiulakgıe
iyəzja ineiuaz drəxiseit,
iφə qamqəla iρqazbeit.

dahar aφəkuṛpara, atarqe i gara
ua jə ibama ui dazkzoür.
akəta, ahabla anəquara
uaxənlagı φəniagı daqzoür.
apsxura, aqara ak axiədqou
iara ubra dəmcər qalom,
iφə-kuadər axiəneibətou
akə igrou ha „ubazom“
iφərtlan başagi ui dərazom.

abar kər çueit zegi əyua iəstouր
ita uaha rəlamkua rguə pjeit,
dķuaraço dəyua akuaça dəçouր
iargiə ita daara kər daapseit.
axa irjigəeiť uəsgıe iəmaz
idərkəz imgar qaloməzt,
iφə axuda iartaz şakurşaz
yunə dəmcar ueizgiə iuaməzt,
ubri daftan dajənxonəzt.

zegi eipxiətqa, zegi əyua
amzərxə iəkun Փəla ua,
xuŋgiə dəugiə zsamxə iaznagəua
ueizgiə iφəjən eipxaququa.
abas işeqaz dəuk mərcəkua
iaailayənțiť qara jlara,
iəqalazei? azgiə dnəmxakua
zegi ubraxı iaqəup acara,
ak qaləeiť ubama ara!?

mac iqamqə axinəmyaničaz
małernə iakuſeit qar iφə.
ari xiemzorəiſeit qar daxigəlaz
axə eipş ialqeit iguə-ixə.
„sφə uanas sargiə usəsiť aup
cas iszuuiť iaxia ari,
aqamqə səpne səqamzarouր
iagιesəmbarouր as dunei,
haixuampşərouր uarei sarei“.

aφſra, axuda pqara dəkugələeit
imuseit zənzak qar zaxižəz,
axa auaa quəşkua rəbələeit
equrkəit, irqazeit յgia zzbəz.
aφnə azəhan iφniķələeit
agiəmħakua dagiəkuçit qar,

axa iuəşam, lab iədxaləeit
dəzjərçuam jlар raxı, as dənxar
iguə zegi tquacəst, ak imħar.

apsxura eilgəeit ajlargiə əkuçit
uay dnəmxəeit uəsgıə şamaxa,
aguəla azlagı rphəparxiarkəit
ixulaxianə ilascaxa.

ala oīətiəuan, ala eibafon
axnəcxa eimarkəuan ubra,
ua dxuəcuan msərxan, msərxan dguəryon,
işəlboz eilagəeit lynra,
iləmam ui ſta uaha myra.

aguarakua zegi aj irłazla
atarqeи nəqugaja ircqeit,
amzərxa xuqə aħa irzəzla
aħħe rxumarja irjaouięit.
msərxan daxən uəs pətrak
akiaptä lasca itajxiaz,
iləmaz l'mazara rfeit jlarak,
ixumar, yək əj iceit, iaxiaaz,
la dəxżeit, deijaxəeit dzeipşraz.

aynə, ua ləmala lguə pħaxian
nasgiə lagustan iəşqa dceiħ,
ləyvnəjkua uəsgıə zaa iltixian
izpəz naq ikuganə irgəeit.
uahagi ua lguə zzəbəluazei
aħħer əqam, auətra lam,
adgiel hapfra ilnatauazei
tatənəmzar agiqalauam
lara ui daftam, dənxaum.

ubri naxəs uəsgıə ikiaptan
şamaxamzar uay dneiuaməzt,
aguəl ψaməz̄t, aguara kapsan

tyankuak ramzar egiuboməzt,
məsərxan iljəmorən, uaxı aneira
ilmbar dtənqən lara iaha,
nasgıə ak Ixiamla anei-yeira
lxə Igue aztazma, dəpan dəfahı,
qya-xumarrı ləxiant, ləqə qaha.

macı qarı reioıara jgıaxəeit
qar iqə ajgia zhauaz jpayən,
„saj baauam“ fa-urə itaxxəeit,
alaba iədən; llar rəguta dxuən.
mşı çxəi kər ceit, iəjgia iazhauan
dəgürəmuən ianagi daxıcalagı,
işar igutəxan, xular ixuəcuən
ak imuər iuam zakuxalagı,
axa dimbact qara aaiguak.

işəqaz үnak znə qarhayək iəla
daxiəiasuaz adgiəl iahait,
iypeibiteit xəla, abqarla
dcən abnaq amya izikən dəeit.
axa dmanłalamxəeit, dimbazaap
auəxa dəkuçit iara uəs,
ubra dəiasueit zhaz dijazaap
ja-şəkusa irəkuu xuyças,
dxənhiit qara ieqaz uayças.

abri eips aan amyan dəzbaz
ipəlaz guyaras dəqarçakueit,
iňtakı iara daxiəneibətaz
iguə ak ştaz eildərgakueit.
ari rahait akətan eiuaq
aguəla, azla, fardayək,
asala iasar bziaq şimuaz,
dşəmaagəloz ita uaxək,
eibgala dşimstua dibar znək.

յցիարամզար բշարակ շրեթեմշազ
յլարա յանօրդեր իրեղալտ,
եիհաբայա ակետան եւսազ
ար ասէս յաշնու յաշգելտ.

ար իրեպշկաս սայա իրբամա,
յացյա բայս ըլդերգախէ;
ենեմրաալա իրեթեմշամա
սի քալա րփազերկ, կը բախէ,
յշի բշի րք յեց րահախէ.

աբար ինօշապտ արա իֆերա
եիհաբայա խա իզպիօզ;
ձամե, նայե, օմար զաբերա
սբաս աշլակա ասէ զբալօզ.
յասիօշխան ծնարգելտ զար զախչեզցի
րտախ յարհելտ յարա սբրա,
յախ իմուլ ամալախցի
յիմհար դալագ րայա ամշւա
յիպազիկելտ զենչա ափերա.

յախ յիգազումա ար իքոս
յլարա յեց յեցուր րգասա,
միք դերրա ժմամ աբրի իյեզյոս
յայ յերհօ յիմհասա.

յիլաբան նարսա ձամե ձախրազ
արաք ձաքչահեն ծնելքարշիտ;
յւարյա խըլքա խեխ ձախիախազ
սա աշօրա յիշսւա յնագահիտ
յայայարագ նար այրկելտ.

„dad, սա սոյուր իմլագա-մլաջօ
յաբարտ յեց յաբրա իզքոս,
յարք յլարակ րաքչա յիգէլօ
յիգուուրօս հարցի հշելքշրոս.
յիշա, յիմթէր յիշախալագ
յաշէ սարե յիշս յիշնչելտ;

ari təp rzatom izbalagı,
ari ſarda ixiantaxæit,
ari auəs dəugı ataxxæit.

naq-aaq ħuəs xuartamkua iqalæit,
ipşəm, ixaam ari jlar rəzə.
çabərgnə uara iuħarṛ uakuieit
axa iuħaroup ūta Փակə.
ubrəgi duayəup, uargiə uxachsen
ħpxasteibamṛən iapsam azə.
iaxia abra uaja uħaroup
ħeinəħlara auəs azə“.

„sara ħap səmam saja sajoup
alaba sədəup damei sara,
ma sara adunei səmbaroup
ma imbaroup dunei iara!
sinħerloj, axa izban, izban
paż daxixrougħiə marias simfoi,
„ari zegi īlis, dħərqa īimegħan—
labak axu iħtar dətnəmloj“—
abri eipškua sxerçar qamloj!?

„dad ieuho dəuk ianaalo ieqam
ibziouma aġġia aura,
uayə duſər uargiə unrəluam
uaxipeilahuei as apsra?
uara ueipsgiə zəryə aniaxeit—
ari auəs,—alab-qıara,
axa ubərtgiə einəħaxeit
as ieqam qargiə eiċċara,
ħa ħoup inxzax iaxia ara“.

abas nayeи ieips zəryə jażeit
zegiə irheijt auəs zeipşraz,
qar iajakua kər ixialgħkueit

daxidərxuəit յցիա игуә zəzcəz.
art rajakua kər ddərxuəcət
dagıazaargəeit açəxuրanə,
mac egihoməzt, auəs fterxəit
azgıə dzaxəmpo išbanə
naq-aaq rajakua eimdanə.

ağħara aփnə azbaja acnə
mac iynə aşqa eibagəeit,
aguəla, azla, ajlar xəçnə
az dagəmkua ubra ianieit.
ua uəsgıə qaran, kampanian
astolkua, aiňa zegi xəian,
akuac, ayə, auatka bzian—
izjerc ineiz rajazan,
agan yən-dəu iamkəua iřan.

aioraja ua igudibakələeit
ayəmaakua einqia irjič,
zegi „ura“ ha rnapə einərqeit
ayə zəjxiaz rnapə dərşit.
ubri aftaxı qar iaxı idəkuləeit
išiaşazgıə ineit iynə,
uagı akampania dəu qaləeit
iščaz idərxuləeit aփnə,
ayə iagəeit zegi eipşnə.

uayə işibac eips einəleit,
rçasala iageisjouj ſta,
araxutiaakuagıə eimərdeit
ianeipərcuaz ajlar rəguta.
msərxan, art gutəxa dəus iləman
reinəlara deiguəroieit յցիա,
lqə iamħargiə, ianagi dazxuəcuən
ari iarmayıit kər lgurya,
pətk ilbaşt laşarak ckia.

мсәрхан ladgiel ikiaptan iestaz
iφazimkt iləeiçarc ażə,
ma lxaça iasa zəqnə dəqaz
gualalartas imouł akazə.
abas işəqaz ui ahablan
ψəc eidərkəlt akolxoz.
xuŋəi dəui zegi ua ialan
dəuk nablamkua aaigua inxz
qabaala kraarəxnə izfoz.

уαιүр, art ara nap zdərkəlaz
eiharakgiə aarəxras ha,
nasgiə aaigua tφaxeidərkəlaz
adgiel rərteit iaxeionıəu ha.
msәrхan ladgiel ixədan iestaz
art irout rxə iadərxuarc,
agronomja neinə işguartaz—
adərra lout, akə lharc,
axa dakuşahatxəeit irgarc.

ixərkəait, içərkəait irzalərxəz,
guara oiuotuala ikudərseit,
xuŋəi dəui jlarak nazəsəz
rajak axdmərciət ruəs xurjeit.
„adgiel mou səykungiə silazeit
sa iszalouzi, naq irgaait“,
daφa ajak msәrхan iləmheit
iara uiakuxəeit, ixəirxaait
sta „aystaa“ iləmhagiə qguazaait.

„apstazara ψəc“ ha xizəs iamouր
akolxoz təzə yaja zlalaz,
iguəronia-ψəc isirxa iədqouր
uərt auaa zənxara eilazçaz.
irəbarguzi, apsabara—
aφaρ uxaraxı zxə zərxaz,

յմարա Փագած զեցիւ յարա
աջեր ՓԵ—ալա իշխուազ,
զգաբա մակու, չկար բայազա.

աղայ լարշան աբար իյեւէտ
իբշարե-բշարա իզատու,
ըստեկուսա յեռքե-խեռքե յաշսուտ
ազգահա յաշուր իրալո.
սա աանդա-սենդա կեր յաշերչետ
սա աբնա խերքան իտբաախաետ,
ամշերխա եիպշ զեգի դերլաշետ,
ացիւ բապս վախաետ, իպշախաետ
բաօլան դցիւ եիպշաետ, իմիքխաետ.

„իշպագալաեւ ար ահափ“ ին
իրգոմեշտ դերյաց սի ացուր,
„ացիւ յախու աւայ յակուզապ“ ին
ինիասու տափսուան սբրա.
Խուկցիւ զբաւան մուլա իրգազլա
„խարցիւ իշխարուր աբաս“ ին
րաբ դեւ դեմու սբրա խուկ տաչլա
յիշարժոն „իշպագալաեւ ին
մսերխան լիք տան աս շպալու“ ին.

ախա ապշասեր աբունեյ ացուտ,
ճափակալա ակրալշոմա,
իրելշո սի ակոր, այցիա րհուտ
սարտ սացցիւ փակե յափտոմա.
սա աարեխ յակոն, աարեխ թերւան
թերքագակ ին ամազամեշտ,
ակոլխօզա րցւիրա ազհաւան
աշուր բյար ին յարտազամեշտ
այակ յայակ րեմու յազգոմեշտ.
մսերխան լկիապտա լա դեկոնխօզլա
աւաա ախիեկու դցւերուուոն յցիա,
լիտայա զեգի բիբգանե յեզգազլա

daxırəlapşuaz Igua dəun lara.
Jgia-məjgia lazhoz auaa maqməzt
bədgıel amuça irgəeiş ha,
axa ari la xiaas ilkəməzət
atak lhon: „adgiel rəjoup ha
istaxəzar isoueiş“ ha.

kolxoz iaman aqai anaysgiə
attən, aqkurei rəjana, ezzənragıə espoxəngiə
itan itagiəlma rüşanə.
rqabaa rəjan znazəhan dara
uaxənlagı, əənlagı eilaxan,
axa işneiuaz irovə rpsfara,
rqabaa, rpxzə aćkiəs, rkıar eihan.
irfən, irəfan iagiərxan.

anxara tbaa jlarak zegi zlalaz
vəc ifakugəlaz ua aaigua;
iqaloməzət aqabaa iamaz
znazən uadayk dnəmərbua.
ari mou vəc ağaçı ujuazar
znazən iuadayla iuboit,
axa auəs ckiənə iuuazar
ari minutk aup ilasxoit,
axala aphiquanarpxoit.

uadayk iroua, irpərxagou
zegi cqia-łqia pxia icauan,
amc xaçara, ajətra ialou
dac amtakua indərjavuan.
küliṭura uəsura uayə işimbac
ibzian eiφkaan ara,
bzənç rəla iambac, rəmha itamlac
irahauan, irçon dara,
şkolda irouan açara!

ma rłeieñala, ma rnəquañala
şamaxa ak uzrəvboroməzt,
iaxineilakgıe rxə eipkaafala
uərt az dyasən iqaloməzt.
çara zmam iφə, açara zmou
enagi dpxiagəloup, dərçayəup,
iara ubasoup artgiə şeqou
iaxineilagi iφərpsyəup
akolxoz ialam irçayəup!

abri eipş astaxı dəuk mərcəkua
dauər lagıənba dkəlqıa daait.
iynə iguara rguxiaa imkəkua
iaraznak ian daxicaz dipşaait.
jlarə irəlayit minutk ala
ari dşaaz uña itəzta,
akər iarxuəcıt hsa xajala
izahaz iqarleit mbaṛla,
iynə dərbon baandayla.

şəkusək-yəşkusa çit, dəpsit ha rəlayit
ipsxuə isabşaxu qarçaxian,
ajlar rφə fardayək dərxaştit,
itənxa iəua qabaxian.

sta deibganə araxı dxənħuoit ha
ui agura uayə igoməzt,
dəpsit, dəziit anət dafeit ha
rguə dərtənəxian, iəzbaxu rhoməzt
iənsan kəfaməzt, ian djuaməzt.

axa zeipş qamlaua iəqouzi
deibga deizyəda daaiṭ abar,
ian rəcha, ian, sta dzəmguəronouzi
iləmbei ləyķun ixabar.
dəpsit ha razħaz izeilmərgazaap
dağyaſaſa daxiaaiz iheit,

հանհախլա Խոկե րզութ յահազար
իշաբերգէց զժա յլար լեյտ,
յարա աբրի ալաց աչ ծաերլեյտ.

շարյա եիցարօւեյտ, շարյա թելա պշեյտ,
աշերյաց թելաք եկունաչեյտ,
իտենխա յաւա զեգի դըրբեյտ,
յան լելա շկախաչեյտ, իլաշեյտ.
իպսն իբշաչազ աչ իելփ դըրբոն
իկետա, իհաբլա ինշաւազ,
իցու յալան միշուա իցնիգոն
արի իշտէսկազ, ձշնիակազ;
զեգի քշչալա իցելոն դաշրպազ.

յան ծիքուշեյտ, դցուրոմո, յան ծիզարիտ
այն դանելբա լպա դքանու,
շնու կը դետնաչեյտ, շնու կը ծխունուտ
շնու դյեւնուտ կը; Լքա իցու քշանու,
իտա յարբան, լայրա պկսնչաչեյտ, դպախաչեյտ,
ածունել լաշեյտ լարա լզէ!
իտա ծտոնպար, իցուրյա, լքաա զեգի նաստխաչեյտ
իտա գուտչա լեմամ ակազէ,
եիշապուտ լեբլա քշիազազէ!

դաւար յան դանիբա լեպս տանու
ու ակսուն յամրա դես յարա,
շկա դցուրդիկելեյտ դրօտուունունու
յան թեչա, յագազ ացրյարա.

շան լիթելէպսաքքան, լքախ զեգի շլան
պասա դելփմազտ, յյիա ձկեպչան,
արքանքա դրելան, աշօւրա դտան
լլակեցա, լելա զեգի խսենքան,
զեգի թելա ողջա լքապաքան.

յաբ յաժա եւշե լացտան
ակըր զարա բշա յւիտ,
ացուելա, աչլա զեգի դրեպչան

լիզեit, ixumarit ayə rjič.
 ixulonə ičaz açx kər ırgeit
 aþnə amş bzian, açx lašan,
 rkiaf qaça zegi rguə րnə igələeit;
 dauər, zegi rmai mşə, džajaua d'pan,
 iguronə xumaruən, iþauan.

iynə iguara—iðqalazgię .
 zegi iarħaxian uaanzə dauər,
 ita ubra dneinə uərt ibargię
 itaxnə dəqouř dara kər.
 axa iabaqou uaqa dəqouř
 zaſa diſəz iaotə safar,
 auəs iuoit, akolxoz dalouř
 ak imħar „iuəsam“ eibabar
 zguə ſeu „iſeu“ iaotə diniar.

axa iðqalalakı ha dneiueit;
 iabaqou iynə, iguara!
 aqai əloouř, atatən iał yeiuoit
 iuzeilərgom aura, tbaara.
 akər darxuəcít, akər dšanxəeit,
 ua aaigua dgəlan hamtakə,
 axa dəuk mərcəkua zegi ixqeit,
 ixuəcra naskeit zəmyakə,
 ita iemam uaha xiaas phakə.

aþnə kolxozaa ua iraňuan,
 fəbələn anəqala iþeit.
 amş uəsgię ibzian amra pxauan,
 apşa iasuaz rəpxzə arbeit.
 iþauan, ixumaruən, aña rħon
 zegiə aqqaha eilařan.
 ajabł, auəs, zegi rře eibərħon
 -souk ṫan, ijaŋon, egıərt zəryuan
 fəbələnən uəsgię, rpsə rſauan.

abri aamtazə dauər drəxtəguləeit
içqa-xumaruua dara axıraqaz,
zegiə iqarfan eibargələeit,
drəzneit uayə zəpsxuə ruxiaz.
axa jpayək daara irguampxəeit
ari daxineiz iaoria dibua,
ineixuapşə-aaixuapşt, eibadərkueit
rguə rpanəżarc bğək angaua,
zegi gəlan, iaşan, չgia iazpsua.

çan, safar dşəit, dəbləit, dəxiłəleit,
ixuə, iłə zegi yeilagəlt,
iafeihab uartan digualalaieit,
aqamzara itaxnə dgəlt.
mcxuə inəpşt „iaoria“ ineira
ak iiua dakumlo dqaləeit.
ajəṛi aphaṛi zegiə r xuəcra
məq iərmteit, չgiaxiə ddərxəeit,
axa iaraznak uərt neixqeit.

ua iəqaz aşərhə dnarəlçit
zegi rapxia „uaxica uaaləeit“ ha,
egiərt igəlaz rpsə, rfa rəlçit
ipşuan, eisueit uajə uaftan ha.
axa map, ari uəs dəmnəqueit;
uəs jəṛ hasabla bnauayças,
dəxumaruua iəla iφ-çqo dipələeit
iafa dəzfəz iaoria kulaças
uay dərk ieips, çara zmaz uayças.

ari qarfeit, ari iaxuəcít
ari sırla irbeit zegiə!
axa nas, içqeit rəla xərṭit
rguə iaxueit eihabgiə, eiçbgiə.
dauər iguə iarkəup afana
afana qapʃ dəşoieyu ala,

ari ayp zənəzak azamana
ari ayp izhō guragala
dšazəqou iaamta guəkala.

daxiəqaz ua duəsuyən dauər „şana“
amşən şkuakua kanal aqnə,
ubraqa iouił ui afana
ubraqançi dourəłt, ui duayṛnə.
ara daxiaaiz „iaoią յցիա“ dəqan
akolxoz aφə auəs iuan,
zgura gaz uayən, apartja dalan
akər qabaagı ibaxian
zegi rəpə idəruan, içaxian.

dauər iəmaz afan qapı ala
ari ua oias ha dimpxiəzeit.
apartja mya iahoz ala
işikunagoz eipş dişbeit.
dagrijajeit ui abri eipş ala
inapə anikəuaz iara;
egiərt zegi gəlan uaqa pſaala,
uərt rəlaps kədməzt պաշար,
izəryuan փəmt uərt raxı dara.

„uarei sarei egihabjəm, hαιօրամ
ugnə tənqəz iaxia-rnaxəs,
ihaoraz jəṛran,—jəṛra hamam
Փակəup ihamou hara xəs.
iəzəit iagipsit—ui ſta iəqam,
afauragiə ubri iagəeit.
ſta ibzaxaşam, ſta ixənħuam,
ſta inaskeit, ſta ihaxgəeit!
qmazarak eipş zəmya iceit!

ui hgnə pəzjoz, ui hala təzxəuaz
mya laşa hxəzqioz eskiəngiə,
uargiə sargiə işahzeipşu udəruaz

առ ու նազ յահտը շենչացիք!
նասերու առտա պա իշելազ—
սարա, սարա—հա հար իշքես!
սի աշակուտրա, ամպ յահնատազ
բլա ծանու յահխօսը հշեիբակս,
յաձերրոս շկա յացշեխիպաթես.

ալ պէս, ալ տէս մրադա իշելտամ
սի ցանս յամօս մրալա իլտւետ,
հարցիք սբաս սի ադա հշարտամ
սի առտա հծերրա յանօրխուտ.
յար յիշնախանօսի հծերրա, հշարա
հա հծերրա սանչա յիշապէզ.
յար յարտբաասօնի համպ, հալշարա
յիշնաւետ հալա իլալէզ,
այէցյա խէրպար, իցնէ նիփանօզ!
այէշ-լէֆարա ագւամպամրա
հարա եղինամտետ, սբրի հարյետ.
յտա յահտախանօս սայրա—դէրրա
սբրի հա հշէ մրանու իպշետ!
իհալահշերոս յէր իննալկազ
յիշնարտամ հշակսա նմալ ակցիք,
զէցի քաս յահկէր, զէցի քաս յիհամազ
կուլիդրա-նշարա, սաս արցիք
իլխակմարտեն յար ազցիք”.

զէցի ազխաւաս այս սիհօզ,
ամշ թրւազար աբլէ սահսան
յար զգուաքխօս, յար զգու յախսօս
արա յիմպմէշտ, յրայան.
սի աժտակցիք յիյայո նրան.
այէր, պատ րէզտա րիհսան,
դաւրցիք ձենիազ ձրէլայայսան;
զէցիք յիշարսոն, իշեպսան,
րցու, րխաւաս, րէլափ յախ յիսան.

„adəoiba harteit naq hanxərçoz
sa seipş akər şekusa zmaz auaa,
ihacən amyan uəsgıe hguaztoz
habacoz, həpan zegi hala taa.
amc zhaçuzi, sguə iaanagoməzt
sxənhuoit ha eibgala araxi.
uəs zənzakgıe sguə կahan səməzt
snaxumar-aaxumaruau syəzja raxi
axa znə-znla, sxuəcuau ubraxi.

izbaxiazma, adəoiba zzərhəz;
hşnakuçaz idəkult ifkiernə,
fapəqapi, fxəei, dəi, ihavqioz
zegi cozla aabon ipərnə.
hcon, hcon injoməzt amya hazkuəz
uaxənlagı Փənlagı hnəquon hcon,
mşı çxəi ubraxi icoz iahxəsəz
xəpxiasara amam, şon, ixulon,
fəlçup şuhua amra taion.

hart-amra iaasaz, kavkaz ialçəz
maçala hmaqanan zegiə.
haxiagoz zdərnə zaa ak ʃəzzəz
enagi deibətan ui uezgiə.
leningrad hanaxəs inarknə
axita udərərə iqləeit,
adəoibaç pxarran, xita uakərənə
uñaua, uzəzaua egihambeit,
axa haxipşuaz, şxitaz eilhargəeit.

ibլəsił farda aamta raja;
haxiərstuaz adgiəlaç hnəzeit.
çan, sirfa iqləeit zəry xaja
haxicoz amya ialet, iaapseit.
apxia haşneiz, haxineiz, iəqahçaz
isəmam izlasho aja.

ui pxəz ialapşəz, ui pxəz iəzboz
 az ieipş sxə spxiəzoił makia
 izbanzar, ubas iəqan ua.

çxəbəlon hneił, axita daara iğqian
 aotura eipş eimguaj asə stan.
 apşa լgia uəla uqə tñaxəuan
 uayə izəməharr̄ iomouan,
 adgıel guaqəuan, iazəyhauməz̄
 axah eiyəzjoz ałərçaa.
 iyəl-məljuan abłe azzoməz̄
 asərlə iaçan eimguaraa,
 iabajcoz azənraր qabaa.

çxəbəlon haşneiz, eipş harşeit zegiə,
 açx arlaşon asə iəstaz ilnə.
 sa səqan ubri astaxı kərgiə
 smolenskṛpi alager aqnə.
 axa ui astaxı amşən şkuakua
 akanal rgəlra nap arkxəeił;
 sargiə sagəeit uaxı dəuk mərçəkua
 uaxı stəp qaləeit, uaxı səmya artxəeit,
 karelia axiəxizəz sagineił.

dgıələi jyani uzeilərgoməz̄
 ařəla apsthə ixnaqeit,
 auəs mua uəsgiə ua hərətəməz̄
 medvezia gora hargəeit.
 ara eřlərkəait uaanza səzqəz
 akətarq iəqasçoz zeipşraz,
 nasgiə irasheił naqnaր ssorarəz,
 araxu dşrəcəz, sab dşəxiqaz,
 sargiə axiqara şəsirçaz.

apxia znə abna səlan, çla pqara ha
 auəs zuan kraamta ara.
 eilahaլuan aomoua—guguahā

մարախ զլեշազ ակ ուղել զարա.
աշաաի ախիտ հնարդ, հիգ քերջոն
մինուկ ուզգելոմեշ էցիւա,
ախ ամարա բժիա հարտօն
իահքելափշան հաիբետան սա,
նաս հաֆշել հարցի, իահպհաւա.

ար ափտախ աբզար կու սցելան
սըրքելափշան, աթերկա սեխիոն,
նասցի իզեյլօզ ազեր զգան
սբարտգի քելափշրա րտաքսոն.
ախ աբզար յարանակ իսերմետ,
սանցի իդդերկեսամեշ զեցի,
ապչա սխ սցեխսա, սսեսկա շարտետ,
նաս սար յաներգա սցուրացի,
ախ սսես շկուր ստեզգա սեցցի.

աշեխսւան սիաստ սա յախիսչեուունէ
նարելա սանսրա ախիօզ,
ազրի զգան շնասուր քկեմէշ
ակազ իմասօզ, զրքշ կարօզ.
արա սշեզազ ծեսկ մերչեկա
բրիգադիրշա սքարչետ սարա,
իսելշօզ ալա սխ մլախեկա
սափեն սանս, ապիգարա,
յայիյայ սրեման սաս սբրա.

ասօսեի լաբրա ախիզգամէշ
զարա կվախակ զգազմա սա,
ազ դսբօմեշ սի յալախումզ
լաբռն օրեյլա սանս զեմսա,
զեցի ակլաբրա անրեբլալա
սանսրա կը լասխէտ.
նասցի սարտ յերս րս սատալա
սայա իշիմբաչ իշկիախչէտ,
հաթերլագի իհարակչէտ.

zegiənqara amaçura zmaz
 reiharayək zegi baandayan,
 azə ikujqioz, azə iekuguamcuaz
 ara duboməzt-ixaran.
 zegi xaala, psəlala ijajon
 az iəla çərxuəməzt qargiə,
 iişam dəşiaşam idrbon
 diaşaxarc iabjor eskiəngiə
 iażə yəqamküa fardaygiə.
 eskiəngiə iaha dalkaan dguarton
 reiha ibzian auəs zuaz,
 ubri zegi, dara bzia dərbon
 ubri iakuən hatərgiə zmaz.
 reiha auəs zuaz zuəs kər ickiaz
 ui iəfaṛgiə əqan, iəjṛgiə xəian,
 ui dərgon esaaira iaxeihaz
 enagi pxıagəlas dəpxiəzañ,
 eizara, uəsaṛ iara dəpan.
 auəsura apxia igəlan,
 axa ubas açaragi hçon,
 arçayja enagi iahxagəlan
 yrei pxıarei zəmçac idərbon.
 dara zəryə açara rouit,
 ayra apxiara ubra irčeit,
 sargiə akərza sdərra ftəciṭ
 ubra isouz pxia sarxəeiṭ,
 alquə sapxio səyua sqaləeiṭ.
 ara çya rəmaməzt aurəskua,
 ara irajan airmanə,
 ara imayıməzt aukrainkuə
 akərtua, apsua zegi rəxkə.
 rnapə eikudərşon, rpeidərkəlon
 eiləx-eilaça qarçoməzt,
 amaç zuazgiə rbjə xiantaməzt.

abra eipş ieqam Պա հենտկարրա
nap axirədərkəlo jlara,
abra iftəçit auaa rdərra
auaa izmamz aazara.

araqa ieqaməzt akumqra,
ara iuboməzt arłara!
araqa ieqan iaşa pxzəlçra
auəsura, aqa—bara
abri iagırnaton aazara!

sara sanneiğqia sirla səqan;
ak iəsho, iəzua sakuloməzt,
isnəpşt ahaua, axita saryan
Jgia sguaqəuan, səla szəxṭuaməzt.
axa ianagi açabərg saftan
saxineilagı auəs iəzuaz ckian,
abra axiərəhoz, apxia sneiuan;
ua auəs ax apxia sa iskəuan,
egiərt ayəzjagı jpayə səpərşuan.

abartkua rəla zegiə sguarteit
sa saxi ixianarpşit jpayza,
abri alağı sxə kər itəzgəeit
hatərgiə snateit məcxusə!
abri sounajit saamta aanza,
abri idnargəeit səgura zənza,
abri isnateit afana myafa,
sara seipsgiə ubas jnayza
auəs zuan ieqaz xajnmərxa.

aoemeyyə, arhyə, tənxa dzmamz
afyə-ajyə zxə ztaxəmz;
idərgəlt abart zeipş əqamz,
akanal xisərħag xuə-zmamz
zegi eidəzkəloz, zegi einzərləz
zegi bzia eibazərboz,

abri akuen, zegi rguə qazçoz
iärmuaaz dzəruaz, irmhoz dzərhol.

zxaqən zəxşəy əqaz, xuqək ixuəcuaz
ara dmaagəlar qaloməzt,
səpsə sənxa auəs isədlaz
nasgzanda imhar alşoməzt.
izban akuzar ua iiuaz, iihoz
ipstazara şariaşoz ibon.
aqa iiboz, apxəzə ikai'poz
zegi ia iəxuoz auəs iazcon,
ari zegi zla xyam eilirgon.

abra isouł klassla ax-dərra,
abra deiləşkəait ihaoiaz,
hzaazoz aproleṭar həntkarra
auəs inəqunagoz zeipşraz.
iaxianzagı səkuən apsabara
iaxianza izbeit kər jgiara;
axa itaqi adə akulara
atak səpxəkunaçoit sara,
iataxəur φaṛla anxara"!

işjajoz amra kər ixəçit
ua açla ifərakua tbaaxəeit.
apşa nas-yasit, apşa çəsiṭ
kolxozaa ruəsaxı rxə dərxəeit.
dauərgiə dgəlan dşıasz dceit,
zegi φəcən, amyan daxicauaz
ikətan—sasək ieips dqałəeit!
ddərxuəcuān iibauaz, iahauaz
myei-zəi zegi psaxnə, dəzzuapşuaz.
iara aynə daxiənzaqamz
ikəta daara pxia iceit!
adə, abna, ynə axigəlamz
uaj axəbrakua qaləeit.

iiaşaraxəeit zegiənqara
aulicakua jrap iboit;
aφəc pxara, aφəc bzazara
deiguronioit, məcxuə iguapxoit,
akər dxuəcuoit, aymgur airhoit.

dauər iała.

ilascaran məşməxulan
aamtas iəqaz aaigua znə,
ui pxəzməzt, ui argaman
izzaρuzei ʃara lənə.

mşəi, çxəi şəkusəi ibziaz
kər sjagəeit sara ubri,
axa isħap—ijdəruaz
inxəeit dəryegi sguəi sfamxəi
mşən guə iamf, xəku ikunajəz
nas egixiuam deibgaxoit!
ipφəm sa səsxua, mīrə zxəsəz
makia issart amu arxoit.

nas, uaha iarban iəqou,
sa isəlmşo iansguapxa!
qa zbar, səkupar iszəmgo,
aamta nəstəxa, ixiəzxa!

axubači axə.

dauər ua ian daxiəqaz dəqan,
iafa iynə dəynan uezgiə,
ubra krifon, ubra dəftaluan

ubraqagi kriuan eskiengi,
axa ankiap dauər dabaqou
dauər ui jaķuzam dφauayxəeit,
aşkol italaz, cara iamou,
açara ialgaz ieipş dqaləeit,
ajətra iərzən, dəpşzaxəeit.

kər şəkusa zəsla aφaj zəmboz
alquə pxiarei ayrei içeit.
urəsbəzələmzar egıaxıərəməhəz
iargiə bzia iho dqaləeit.
iğəx-jəfara, iuayəmra
zegiə ubraxı inələnə daait,
açara-dərra uayra-quəşra
iara iqnə ua rtəp rəpsaait
imdərra açkiəs uərt aiaait.

dauər auaa jpay irəfcəlaz
izəməhəit iəmala—para,
aznaur iqnə ynəs daxiəqaz
enagi aguφəoni dagon iara.
aqqaħha ixumaruua auaa zlaz
akolxozaħi ixə irxəeit,
ubra iəqarčoz, ubra iəruaz
ubra anxara iguapxəeit,
iguə ipsə ubraxi iceit.

ian lləmha aqnə ineigzeiť
iguə iteikəz auəs zeipşraz,
axa ian psrak eipş ilpxiəzeiť
ari auəs ixə zəzcaz.

„akər şəkuşa aynə uədqaməzt,
saxən, smacaran apsrazə,
sa sguaqəuan-tsənbəan, səlaps xa aməzt,
axuəcra səman zegiə rzə,
iyaxian səbzə uara uzə.

ինեխիզ սեմշ, դաւըր, սպերչու
խար սար յակուսկամա,
ատակայ թշա դերյեց սուլես
սորցալար ստախամա?
սար սար յակուսկա սգիւլրեմ
սախանլա, փեռլա սախ սոխար,
սա սօզբոդա, ար ժաղիշհամ
սախար սեմբար սցուս-սխ պյար,
մա սումբակա սեշքու յակար.

մար սակուսահատեմ, սախ սուտր զամ,
ար սահա իսեսմերհան.
իխիզարց սազնաց, փերա ալշամ
սբրախիր ակե ատէզլա սմին.
սախ մշխնա իշուրցազնաց
իջալօզար աբրա սոխա,
սա սելա սամբո նազ սոչոզի
ար սանմա, յացարքա,
սգել, սրա, սովսա մակիա“.

յանցի յանցի եմարկելտ,
ար սահսար խանտախաւուտ,
դերյեց ակը ծրան ձազխաւուտ
իհարդ զալար յտախաւուտ
„իզբան իզեբտախամ ար սան?
սա սմակարան սար ժանխոմ,
սասա յրա սրեմալտ, սասա յրա սրելան
յտա յանչան ազալրա սցապխոմ,
ար զամլարց սցու րազխոմ.

իշեբբո յիպս այերա մայսիտ
հաշտագոլու փար սամտուր,
աչարա, ածերրա ախիւ յտաշիտ
սարց սբրա սի աշխա ստուր,
սան, բարց սարց շկա հանխարուր
պար սամտա յշահօ ալա,

ajəṛra çaskua hxaharštəroup
pxia hcaroup išhamqü ala
uay iimbac faψa oiuoiuala.

hara hzən bziara lašara
akrəqazar zegi pxiaqa ayp,
akolxoz aqnəṛi anxara
ari ieqou ireiomieu ayp!
ubri hanaysgıe iankahałgię
hart hanasəp hxala iahfeit.
ui astaxı hguəronıargıe, haqqargıe
izxuartouzi apşa iagaeit,
iaxia lašazar uałe xulæeit!“

daara akraamta iləmuit,
axa dazaigəeit açəxučanə,
dlaçan arzahal bzia iyəit
kolxoz axızala eilganə.
xəpə-pşənə dapxian, ckia dazxuəcnə,
iriteit iərzahal ganə,
aprävlenia axuapşt, eimçaknə,
iazəmpşit kər inərxanə
iaxjajeit fardayckia dəzbanə.

iədkəlara zegi akuşahatxəeit
iageicçakxəeit ubri azə,
uasmangıe dgəlan bzia djajeit
aja quəsla dauər izə.

zegi raja akən uəsgıe az ieips
mırək ui ala aamta mceit,
eizəzəryuan çayəi rçayəi reips
nasgıe igəlan ineimpkueit,
dous rtəpaxı, rynəqa rxə dərxəeit.

abri naxəs akolxoz dalan
ipxzəi işourei neilaṛua,
hatər dəu iəkunə bzia dəqan

iara iyəzja iφərşua.
 apxia znə alqə aianiçon,
 kolxozaa rqamşkua zaqa ruəz,
 axuŋgiə adəugriə rguə daxuon
 iuəs iaşala daxiaphəz
 rqamş rdərua alqə iaxianəz.

guanqəxia ajak eibərhoməzt
 azəi iarei małernə ma,
 ak iəgxan uəsgıə deiçaxoməzt
 dpxiagəlan, ari aqarma.
 „iaorəei“ iarei auəs eicəruan,
 ua eivagəlan eskiəngiə,
 işpeinəlei ha iqarsauan
 irəxuapşuaz egıərt zegiə,
 axa ja rhoməzt uərt azgiə.

znə ała rhon, znə uəs ejajon
 bzanç guala zbəamlac auaa reips,
 iantrou eixumaruau, rəla ყa-ყпон
 rguə eizəbəlua aifja reips.
 eifjanaplıt açabərg iaşa
 aiaşa pxia uayə dəzgaua,
 eihabəs irotl aiaş şasa
 aqa guərona nəsəp zəparua
 bzabaa kiar dən zərçiua.

zeips qamlo ha dunei krəqouma
 apstazara aφampsaxənei,
 uayətəysagi enagi deipşəuma
 esaairə dəphəxo pxia dəmcoi!
 լգիա-մեյգիա iəmou staxi inkaʃua
 abziaraxi ixə imərxoi,
 açara dərra amq inatua
 iguə xnamtuei, damərlaşoi,
 mya iaşa uəsgıə dəkunamçoi!

axa dauər işiət şasa,
 ui iemq eips ieqam պամակէ.
 danələeit lenin iemya iaşa
 dagiuayərzəsa eraznakə.
 ankiači achiqa, abna ielaz,
 egizəmbacəz zalmas bla xyaz,
 gəei ixəei rəbəjara ibəjanəquaz,
 aborəqma, apsləh jrač rxkə zixiaz,
 apsta, ajhər eimzərqıxiyaz;
 iaba irgələei iəfxa fərkua
 dabanazei iaxia iara,
 ajgja-məjgjakua amdərrakua
 zegiə niəlit ui naq xara!
 imaxuar eiləxnə guək psək ala
 dtagəloup akolxoz aguta,
 pxzaşa zaonala, xat qabaala
 akər kiar tigoit amxərtə,
 aiaşazə duayxəeit ui sta!
 nasəp zonəz jlarə dreiuamxəei!
 azeipş uəsaz afa imhoi,
 axuŋgiə dəugiə izeipşəmxəei
 zegi neibeipşnə bzia imboi!
 bzəncək bzabaak kiark zəmbacəz
 iangiə, uaj dguərono dməqhaloi,
 ləykuən izə pxəz iələmbacəz
 labəbabala iaxia iləmboi,
 akər lgəd dənungiə dməphxualoi!
 brigadirs dərçeit dəzlaz rxala,
 abar uajoup ui dəukgiə çuam,
 axa ubraqagiə iuəsurala
 xiəz bzia iəmoup deiçaxam.
 zegiə rəqə məcxuə iara dnaaloit
 daļyaſo dəqam iħařəu;

zegi izxuəcuet izəsəryueit
dagıərboit bzia şeibaknəu,
idirboit xəla uəs şuḍəu.

aynə zmaməz, aguara zmaməz
aguəlara iəqaz eskiəngiə,
akolxoz iout bzanç iimbacəz
malgiə paragi matagıə.
irgələeit aaigua ionazonnazuə.
akuaskia xunx eñətəlxaxa,
ian nasəp dəu dəpho-dəxumarua
dəynaləeit Ixan pşza dəmraxa
ijəmzarkəraxa, ilaşaxa.

akolxoz nxara zguə aztaməz
ui iəkunaxrəzla zguə iaboz,
uaj dguəronioit ianəlba iələmbacəz
iagıəldərt uayə dşənnarxoz.
dərom ləykuən diəkuşoit, dagıəlnəhoit
çgia Igua nnakəloit daxiuayxaz,
iaxia izlaqou ui iqəlsoit
dakuşahatəup iaja iarφiaz,
ixə zkuiķəz iguə zəzcəz.

axa ildərueit lpa duayəzəz
lpa iəlbaz iamküa dəlzərbaz,
ψəc aamta iftəz itças dşarlıtəz
largiə nasəpla ui dşarəpaz.
ubri azəngiə xəxi lxə lərxom
xəxi ajyan daçapşua dərasam,
ψakə dgıəl iəkum agura Igom;
ſta ləlagı paseipş ixyəzam;
çgiakgiə mdərşaku Igua itəzam.

msərxan aqamguər iançanə iəlħoz ağa.

kər nəzçua uayə kər iboit,
 arı myafo izdərt saxıtpaz,
 pxiaqa dəşneiuə yənṛ dəniueit,
 dnaguəlapşueit fətə işaz.
 ubasqan eiləirgo dqaloit
 aduneigə ckia izeipşrou,
 ifsamxə çarxoit, iəməq taloit
 iguapxauam apsra zzərhou.

akər guaqra sxəsit sara,
 apsra staxən uəsqan յgiala,
 axa ita ui spşaauam xara,
 ita ishom apsra atəzla.

sajit, sxaxuə zegi şləeit, abar,
 mîrək sarxom naq səməq xara,
 axa seipş zeipşəu sguaguo jlar
 һməqqan һxaçkə, һməqqan һara,
 şəkusa yaja zxəcua az ieipş
 myla sguəoira dəun squaləeit iaxia,
 istaxəup փəc ira zojabk ləeipş
 dunei səkuzarc, krəzbarc yapxia.

istaxəup dəryagi iəqou saharc
 փəc iłtəz dunei փə aqnə,
 qabaa zbarc, krəzuərc, krəsharc
 laxeikura muə səqəarc səla xtnə
 յgia ianiaz iguə kamharoup
 ubri macara stimxroup xəs,
 dnapş-aapşroup, dxuəcroup, ibaroup
 iftixroup aiaaira gutakəs.

abri eips ieqaz bziarak soup ha
uəs sguəorəua səqaməzt abra;
axa aj impsşaz ałf aiout ha
isnateit aamta iaaiz məqra
łetças sa sarlıtič aapənra!

iaagəlazargıe rəcharəla
agurya zma ğjala inxoz,
açəxuťan irout aamta bzia
akulitüraxı jlarə zgoz.
ynə guarala mcxuə rxə eiφərkəait
nxay beiak ieipşnə inxaueit,
kolxoz aaləçla rbazra dərxaait
esaaira irəcloit, rəzhaueit
mya dəu ixəmqiа icaueit.

ikumjə, ikaba omazoniazua
ikalamxa iknahaup ua,
qara dannəquo iñicaua
aφə ianaalo izazua.
auəs aniuia iñicaua
lassə-lassə istixəua iara,
enagi ixəianə iaxibaua
ickiasha ixəup ფaçara
irəgəm uəsgıe uantara.

iqama xuəsgıe ajgia zləeiuxiou
ua iknahaup ixə aqnə;
ua jəgı iquniçaloič ianaamtou
iguə azəbəlueit mcxuə.
ianagi igualałoič ui iaxiqaz
znə-zənla dazguuaueit ğjasa,
axa idərueit zegi qazçaz,
sta xara şamam ui zənza
dşazguuaua başa malaza.

dauər fxæei gæei irəb'janəqnoz
 raxu-łaxu rrəe ckia izçaxiaz,
 aiaşa zxə akuzçoz, məc zəmhoz
 nasgıe akər qabaa zbaxiaz,
 kolxozaa rəraxu nəriças iərteit
 ik'aicarc fxacan eizcanə;
 fxasə irəmaz daxicoz iarheit
 dałəmyasarp eilərganə
 iğəmləkua igura ganə.

dauər xaça inapə aqə
 irəgħoməzt art akgıə,
 uaxənlagi Փənlagi ineipşnə
 dərxəlapşuan iara uezgiə.
 uajə ibazma afxa kəlsra
 esəpxənragıə dəmcəloz,
 araqami iara iguəoira
 aləla xşəla daxıçaloz
 pslahi boraqmei axinirçaloz!

raxuə լaxu iəqaz iəma dđəkuləeit
 işibac eipşnə fxə dcərcə,
 aquapa-Փara naa dərψaləeit
 ua dəuk tərçəkua dnəzarcə
 çan fxa dəmcəiլtei kər aamta çueit
 abar jaşəkusa sta ireihəup,
 snəzandaha dgukəua pxia dneiueit
 abara darguaqəueit, dψahəup;
 djajom, ixuəcra uaxi ixouր.

pfaxa pfəmş rzə soudəd dnəzəeit
 soudəd iiimbac iara aaigua,
 dnəpş-aapşit; iguə dtəguəroieit;
 ixə-iψə, iəla çueit zegi ua!
 itəp irgələeit; dgularloit, dgularçueit
 ayəzjagi iəmouր yəqa-xyə.

Ita aſxa dəqouր ſoudəd dtaləeit
iynə eipş iboit ua uezgiء,
ua dkədəeup axra eskiءengiء.

dauər abra, ixucra rajoouր,
zegiءengara iءela traa dəpշueit,
ua iibac aſxa iءelapš iءeouր,
ui aſxa Փəcүp sirs iboit.
ankia ua iara danyeiloz
imayen auaa eskiءengiء,
quapei-փapei rپe daxinei-yeiloz
dzajajo diboməzt qargiء,
iguء aՓəouսan yəngiء, bnagiء.

uaјe iabaqou uaxineilakgiء
raxuء-łaxu ua irajazouր,
apsarazə auaa ineizgiء
rxpxiازara չyamam ijrazouր.
aryaș چasgiء axixia-qqaha
auaa rjajabյkua uahauеit,
xrei pstei enəryua aomaraha
iasnə ala rhoit, ikuašoit
aquapa-փara zegi zəryueit.

aguՓəouր ha ua iubazašam
apstazara xrasziا işueit,
xuءugiء dəugiء az dtənپnə dրašam
zegi Փouր, iՓəxouր, eibagoit!
apsasa hveit, auaa Թouր, ipoit
uaha egıءeqam uzհazom,
akulițura aſapə akəueit,
ua başa guՓəouւla mşə xulazom
laxeikura uəsgiء iubazom.

affəha axaһ dəu dəkuրanə
zegiءengara dnarpշueit dauər,
ajət'i Փar'i zegi rپe zbanə

dagıxuəcueit guəla iara kər
 „egiəqamzaap zeipş uəs qamlo ha
 adunei aqnə eskiəngiə,
 iqamlozaap uaygiə deipşnə ha
 iφipsaxəuazaap zənzagıə
 iφəcchozaap ixgiə igugıə.

ałə snaxasua, aməoi safo
 naq abna səlan ankiə znə,
 raxuə-ħaxu səma sənkədhalo
 adə sa səkuən səlaħnə.

uaj uərt abaqou, sa sabaqou,
 uərt rçəxua pdeiħtei akər çueit.
 ubri aaxəs iəzbaz, szəniaksiou
 cyak rəman iəqam, eilsərgoit,
 esaaira φəck ueizgiə sanioit.

sadgiəl, səyinə, sguara-sxə zkusluaz
 akgiə „əqamküa“ isəmbei,
 sab daxiəkupsəz, san daxiguaqəuaz
 zegi aaħħen aphaqəmxəei!
 ara iqaləeit zeipş qamlacəz
 akolxoz nxara dəu, tbaaxa;
 sadgiəlkua, ყаома-ყаіт zəjmaqəz
 iħiżżejjed zegi malla ipşzaxa
 tatənuż, ყαιир—sta unxa!

axixia-qqaħha ineibeipşəu
 jlarak ażəknə eicənhoit.
 zegi irəxuo, zegi irzeipşəu
 ameilaga ara iqaloit!
 izeipşraxazi ari aķuakita
 ibnan iəstaz ilascaxa;
 iħtə ķakauħxəeit, ua amxənəerta--
 rxaças istoup ilaħsaxa,
 aguromia-ψqara—sta unxa!!!

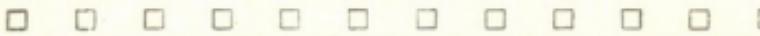
otba məzguətças alya axəbbueit
 atraktor iəkuu jaomara,
 ua idəp-dəpueit, ua iguər-guərueit
 ua inqazom ablıq iara.

ikιəphəməpçua aqambaskua
 yən yaja məşkə inzərəzoz,
 auarkuan xuaxua, bəcaq çalıkuu
 kər rəmət maçxəeit izərəhəzoz,
 reihabra agəeit kər zəlşoz!

eh, aʃxakua! ʃart aʃxakua!
 səlxaştzar qalap ita ʃara,
 axa ijde ruaz sara səblakua
 makia işrəmou ʃguəbəlra!
 anaysgıe işsəmac isəmoup,
 ʃara ʃqənəp isouz sara,
 səamxə çarəup, sxə-sguə zegi zyədoup
 makia isəmam xıaa qara
 səprəp sguaxueit abranp xara!

xazə inxoz auaa rərəxukua
 abra irəman imaaloz,
 uərt rakumzi abart aʃxakua
 zegiə zəzəz, ʃarax nərərələz!
 uajə iipaçxəeit, uərtkua maçxəeit
 ara kolxozaa eihabəup
 uərt taajakxəeit, rəməqgiə aqakuxəeit
 uərt rərəxu əkuup, uərt irəup,
 aj, aj, auasa, aqma zkıəup!

sargıe abar iaxia saxiədqo
 sxətə raxu səmam uərt zegi psəup.
 iaxia snapə ianəu iəsxıqo
 ui zeips malup, kolxoz iatup!
 səpəməm sargıe, ui salaxuuup!
 sa isguablərtam uətə-sətə!

zegiə irzeipşəu auəs staxəur,
abri iagiakusçoit sara sxə,
ubri azə iķastreit spxə!

sa səmli pha tħəmr, sara pħauayəur!
sara aiaşazə yenużże siit!
sara uaxgiə pħengiə səkupayəur
sħara axə abraxi isftiħ!
eh, ineitargaşa ajetṛra!
abas aamtaħaqas səir qamloz,
izaqarouzi isjarżəz amura!
zegiə eicċezar irajamxoz
sargiə ięçagi bziara sgħalamloz"!

dauər aamta başa imgakua
ercaxugiə daara kər dcakueit.
aħaraxgiə imaqəmkuu
iñnə xəxi iazkunç iaaiġakueit.
ua ieràxu-ièlaxu daxiexxaqaz
qara ak rəgnə iqamləeit,
išpsra ineiz zxuñ-żże caxiaz
zegi ckia ipsəlaxt, rxugiə ckiaxəeit
uay drəxuapşer p eipş ipşzaxxəeit.

fxalbaan qaləeit. Ita ieràxu fxəicoit;
abar pxia dđekuləeit eizcanə,
iyəzja drəlan dgħeromu dneiueit
xəxi anaa pħiara daqqa.
iara ubasqan amš bzian
akua auaməzt jyangiə ckian;
aquapa-żara anaqi rxuqəlan
axa xuq-żuq ibaian
esaair a mra lašauan.

dauər pxia iemya jaşa dəkunə
ix-iguə dənunə dcawau,
iəqazfala iyəzja dərnə

zegiæ draxumaruan, dæppauan.
 eibga-izyæda ak rægæmkua
 gaæpælanqa ilbaaiæ dara.
 ua ryæzja iæqaz iyæqa xyæmkua
 ianraha irpælt myabzara,
 iruamæzt uæsgiæ tænuq para.
 dauær dæryagi kolxozaæ dæqan
 iæsibac eipæs auæs iuan.
 ibrigada eihabæs daman
 zegi rual kunagala idirbauan.
 acæxuæpanæ arzahal iyit
 apærtia alalarazæ,
 ubri eiuarda xæs istixæit
 pxiaqæ adærra-uayrazæ
 iuæs iæçagi takpxækurazæ.

dauær iarzahal.

auæstir dæukua nap rælaskeit,
 auæskua sapxia çya zmam stoup,
 iæsjbo aamta pxia eitaçiæt
 idærpæu, iæcapæu ræjazoup,
 cara uæmamkua iaxia unxargiæ
 uaælæ unxara xiantaxoiæ.
 iagia uæs uærgiæ, iagia ukupargiæ
 udærra anmaçxa ukuadaxoiæ.
 enagi astaxi uara iurpxoiæ.
 kær sguæ staxuæciæt, sxæ staxuæciæt
 daæpaæara sxæ sæzmærxæciæt
 zegi ireionæz auæs sazkelesiæt:
 ui apærtioup—isguapxæciæt!
 izban akuzar aganaxi sgælar,

isədnaço aψ səpsəψxo zbeit.
 iara axata salagəlar
 iaha kər şsəlşoz agura zgəeit!
 sajəmyasarpgiə eilsərgəeit.

napə-fapəda də szəkulozar
 ubri adagiə sxuartoup sta.
 abziabara sout ialşozar
 istaxəup sgəlarc iara aguta.
 harçay lenin içara ala
 pxiaqa sa sdərra harakxarc,
 isədnaço auəs kunagala
 iaha eionnə inasəgʒarc.
 aproleṭar həntkarra səronotuarc!

aiaqeika aqnə iriteit
 iguə ipsrəla drazzanə,
 asekretargiə jala eiheit
 iguə iteikəz išbanə.
 axa iaxuampşəct axa rəmam
 uajə azə լgia eilaxoup.
 tagalaroup, aρaxa rouam
 uaxgıə Վəngiə amixə itoup,
 eilgar rxə zkuərkəua ui aup.

iara dauər daxiəneiaailakı
 zegi rəlapş dəçoup inxaua,
 ajak ui iiho zləmha itaslakı
 darxuəcueit, uəsgıə zgəz զbaua.
 apxiarca zkəz, qamguər iazqazaz
 aia ixərhəait iρanə.
 znə ipsiտ zzərħaz, znə ibzaxaz
 nas zəxiz stəçəz iοnuotuanə,
 zpstazara itəz aapnranə.

ała dauər ixərħaaz.

qma xıqaramżar egizəmbacəz
bnara kkarala zguə aazaz,
eizara xumarraφ iemneicəz
afxəei agəei irəbələz;

farda şəkusa dəznə dəqan
kəta ɻəla dərəxgan,
bzənç iimbacəz yəzjas iəman
iəkuləei idəri dərəqugan.

naq danərgoz gra zkıə igəeit
danaauaz zegi nələnə daait,
xşəyla, dərrala kər ddəuxəeit
iəkunagoz afangıə rpşaait.

dpsit, dəzət ha auaa dərləneit,
ipsxuə isabşaxu qarçaxian.
iyənə, iguar iara ixtnərçeit
araxu uəsgıə inləxian.

dkapxa-kaçço darəlagələeit,
yəzei kuləei yapxia ara,
nasəp dəunə ifakugələeit
kollekтивla anxara!

dbrigadirup, jpayək dərxəup
çara dərra irhaxeit.
zegi rəφə daxineilagi dquəşup
xuqəi dəui igıra rgaxeit.

małə-maa, zmaməz--dbeiaxəeit
iyənə gəloup ipşzaxa.
iaorəei iarei rəjya eibərteit,
eifja dəuxəeit imraxa.

իզգանմո իզգուզել,
աամտ ենաց էկշաւութ,
արքա, ազ յալամշոզ,
զեց խել իրեզբաւութ.

afbači axə.

dauər iəxiz, ipşa enagı iaclon
adə pşza dəkuən deibganə.
uartan ian ui axiəlboz lguə pjon
darxoməzt tənu ləpsə fanə.
dabaqaxəz ləykuən, dəlboməzt
ui dəjan, dəjaxian uaanzə,
iblə iipə ha akgıə goməzt
iblə mgo iəzzxian naq zənəzə,
aşa xən ləla iqarfzə.

iagia umhan ajəvra ləlouր,
յgia-մəյgiak ləmhuəcər auam,
vəltoit, dñiueit, adə dəkugəlouր
mşı-çxəi ak başa icauam.
ləykuən eihabə safar dijioit
zegi tkaanə ui iipə ilhom,
axa uezgıə iləmha intəlsueit
lguə itou zənəzək iləzzom
ui iela intalmhar luzom.

uərt arpar, ləykuənja aphasakua
aynə ilzənxaz eibganə,
ak rəmhozargı ui lajakua
idərguaqəueit rxə, rguə pjanə.
amdərrakua, alascarakua
ilhoit rəzbxaxu iara ubra,
aquəşra-dərra zlou auəskua
ianubalauam ixə-iipə apşra,
abziaraz iuzgom ləgura.

„bzaməqus urşap ajlar, safar,
 iuanarsuam izahalakı,
 mşkə znə qara iuşprərħar
 gupjagas iuoup uaxicalakı.
 uafa xazəna anəl damoup
 dubauam, dəqam debganə,
 ui dəzfaz alajgia apsə toup
 ua duəmoup yəzas dqaçanə,
 īeicəup īnapə eikurşanə.

iuməriaşt safar uan ləykuənra,
 uafa duxaştıt eraznak,
 ua uaķu sakunə saatkgiə tənqra—
 izuaməz t sđekulon səy zənzak“
 abri anəlħa ilzəmūħakua
 ua ləla eikuara aalaſceit,
 ażxəçra eipşgiə dəuk mərcəkua
 laotərz dəukuakgiə nalqəññeit
 lxə larquə, dxuəcua, zəmya dpeit.

safar znazən qsař dəunə iouit.
 ian ləqazfakua dnazxuapşəz,
 akər dşanxəeit, akərgiə dxuəcít
 nasgiə iheit auəs zaķuəz.

„jəṛ iebbac ala, ibħar aueit
 guborjan səzbətom çan rajak,
 ba beips ui qazlo şmaçəm izdərueit,
 axa uərt səmam uəss qaimatk,
 sa sləmha kədəm ui axı zənzak.

jlarə zegi iərħo sazxuəcrəma,
 san, sargiə xşəyk smour qalom.
 ajlar dəuza tħə imaquma
 ajgia, abziakua nħażom.
 art pṣra, saxiala eipşuma?
 map, xşəylagi eipşnə iżbom!

art zegi eipshnə sərtaxəuma?
 səzjəməriəngiə az dəqamlar qalom!
 ubri iəbz sa szə iəxułom.

ażazala zegi rħa sazzuəcər
 sa səmya sxəmqiar qalarəm,
 az dckiazar, az iəjgia sxıəmsər
 ixaca, san, map, ui iaurəm.
 san, ajlar rəşqa ico iakum,
 zaxi ajlar co ioup auayə!
 ubri azgiə jajara akum.
 iuourouŋ adərra çaragiə,
 apxia irgəlan aψərpşə.

safa dəzfəz iakum ad iəkuu!
 safə dəzfəz iargi psit, ipsit!
 isəvagəlou sa isəcəu
 ui dəuk ixəçuam, aaigua diit.
 ui iəxiz impsaxəit, ipşra ipşroup,
 axa ui guəla dψauayəur!
 ui ajlar zegiə dərsauyəur!
 aiaşaz zpsə ztiua uayəur.

ubri izouma iəbhō zəbhō
 ubri iouma bzəzjajo san,
 sa sakusahatəm ui ieipş iəqou,
 izban, xşay uəsəm, ibəmhən.
 iaxia, hart ubri aşxua htouma
 ha haşxua iəmṛo guəroniarouř!
 inəxru ajgia hastalouma,
 ui nıməlkuā naq inahxərouř,
 ha huəs uəs dəsuř—pxia-carouř!

safar ian, abri aja dərpnaψəit,
 laja egışaləmşaz eillərgəeit,
 ubri iarknə ui iaxi lψazəlmkəit

uaha laja, ləbəjə lmərgəeit,
axa içabərgnə ui shəit ha
enagi itəxoit lguə arxom,
nəzəza, ari səqhaueit ha
bzəncəkgiə la ljər gəə iaħom
akrəfara, ajra lguapxom.

ua iamuit, ui naxəs diasit
amaža uəsuraxı lara.
ayn iəqaz ləykuən tənu liphizəlkəit
iəlmteit uaha ačara.
lara ui uəsgıə dəuk dijłoməzt
lħaġe dṣazaaiuaz ldəruan zaa,
dəpionerməzt, dkomsomolməzt
aşkolaxi dcoməzt, ddəkun dguaa
iəgməzt amdərra, aqabaa.

enagi dħarəcon, ynə dħażoməzt
ipulta xuq iexxuda ix-xən.
kuaç danəçamz mṣə iiasuaməzt
iguisamx ġgia iċarən.
ardħəna, axiaż, apsaa tənu
çla maxuəkaq iəkuirroməzt,
aċla axəjkuant rəbla təxnə
xlançə imləeiķua iusoməzt,
ja uəsgıə də iəkuirroməzt.

ari ian laja dargubzəoieit
ajgiaraxi ixə lərxəeit
aġkuən dyafeit, ġgia iφipsaxəit
uay iibac iakumkua dqaləeit.
axa makia iiura izdəram;
iara uəs pxiaqa dablaqoit,
artku akgiə guyaras iəmam
safar išar dyagəlan dcoit,
akolxozaq aueit.

safar iaorəei iarei reicnxara
 ajgia azərsboit louk քառə,
 eharazakgəi ყar mazara
 də dəkugəlom ari hanə.
 ui aiasaraq inxo dreiuouր,
 զհարա iemam, լյուս duay xjouր,
 iuəs uəs bziam, iaja așouր,
 ajaq animouկ dueisiտ auri
 akuparaz enagi dəxəiouր.

iguaqra dənəzli, uəsk iemazli
 xulpazzak azə dkəlqiа dneit,
 agualaq dgəlan ak qalazli
 safar izə iblə irgəeit.
 axəu-səu һa ala eibarşəit
 ari iğət bələ nazahaz,
 aynə daxırəz iblə idərit
 imyaşlı safar iguə zgaxiaz
 dəndəlqian dneit ablə axigaz.

akər dnaskeigan, iğəzikəit
 dzəzneiz iħarc ubra iara,
 iblə dəuməzt, nasgiə irmayıt
 imaharr eipş az qara.
 „içabərgəur, apartia ualouր
 nasgiə unxoit kolxozk aqə,
 sara iuashio hatər bələxgouր
 ua ueipş iəqou uay izə,
 eiharak uzlou axiz azə.

ari auəs uxaqə iaaugom
 ja pʰəgas iusozar qaloit,
 axa uəzgiə iuashoit izzom
 la təxgas ihaun, hguə pnajoit.
 idaməoixəeit, iğəasta dəuxəeit,
 feivagələeit uaorəei uarei,

ari majəsxəeit, ari dədxəeit
zegiə irəsīt uei tənxəei,
uztaxnə iəqaz yəzei kuləei.

azin sət, uaxaլqia dtasərxap,
ua dşumfua rdərueīt ui auaa,
izzəməhəz ažə iqaičeit rħap,
ui iunatarəm uəsgiə xħaa.
iamuərgiə, uəsəm, saғagəloit
sagaait ubri auəs sara,
aiaſara rəximzoīt rxəsxəneīt
ximzoīeda tənu l krərfap dara,
sa isəximna xiaaumgan uara“.

affəha փəmtkua dgəlan safar
mazara iajaxi dşəryua,
danalga uəsgiə atak imħar
iguə iauaməzt iara ua.
acəmxura aja izəmħaua
dqamlacəzt uəskaz ui qara,
ma iiħara ak iqamħaua
as dgəlazma ara iara,
dalagaeit aja ahara:

„iarban gutəxou uzərguaqəua
iarban uəskuou ua uzəstou,
izəumbozi aamta inəquo
Para zmamkua pxiaqa ico?
sara oia dşemam iudəruazar,
isəvagəlou syəza iouř!
sara apartja ialou sakuzar
ubrigiə dalouř, huəs aköuř,
hnapə zeikurşougi ubri ař.
ajəx-żəfara aamta əqam!
uxə azəriaš pxia-cara.
sara səxiemzoi uara iuədçam

izataxəuzi məcxu ħara!
xıemzorəs ieuksa axar nəs aknəm,
auəs, qa zbo irzeipşəu ayp!
ubri azəhan uagıəkupa,
ubri azəhan uagıtaxa,
xızəi pseigə ubranp iga“!

dəryagı dğajarcə iφazikəit
iφaaibiteit ყar mazara,
axa uaha uaxı dizəmzəryiṭ
iaja pikṭ safar laşara.

„uəçx aabziaxt“—iħan dipərçit
açx lafcara iφalak dceit,
aguat arknə safargiə dxiaħit
aynəqa dnein dxuəcua dxeit,
zaknəz ak uaqa uəsgiə imħeit.

ყar mazara auəxa naṛgiə
ueifara aaimirqeit.
safar iəla egişaləmşozgiə
zegiə irjəməz agura dirgəeit.
adəryaφnə işaaşaz eipşgiə
eraznak kūnṭa xuq drəpşaait,
akə zharcə zguə itaq ineizgiə
eikuəşahatnə ubri iazaait,
izaknəzi ha kūnṭa dçaait.

ua dgəlan dəşəsza dpaça şlaxa
iaja dəu dnalagəeit sasran,
ilabasagi çarəxułaxa
çaqa inəçast ineqian.

„daməoi hanxalt, iagia iaazargiə,
eiharakgiə lart ay-xajak.
ipsəz dəpsit, axa inxazgiə
psəs ifanə adə dəkup lak;
kiəf iua dguəronio alułak.

iaxianzagiə խարեմիա կեծնէ
aiaſara pšen ižeryua.

„axa զշարչումզար սի ակ ալշու
ftəbələk mgəeič, uay iguə ardəսսա.
uasa eihab dşəbzou dəpsəzargiə
iuəxizei, upšouma, upshueit;
jlar itak zhaşa — uayə imħargiə
uxala iudərər aueit,
ari jpay rguə pnajoič.

dtarxa! uəzvam ubri azəhan,
hart, jlarak zegi haqoup, umłan!
hara uəfahxueit! uxatəpan—
zegi cxəraajoup! dxaça sosran“.
ineixuapş-aaixuapşit egıərtgiə,
axa uaha akgiə rəmheič.
iagızħaġezi ari azə amcxugiə
sosran iajakua azdərxæit,
fta ak qaloit ha agura rgəeič.

ian laja ala կողտա arpəs
dyafan dəqan uansagiə.
axa uajək art ierħaz amir
daryast, ibom qara akgiə.
iguə dtaxuəcít կողտա daara
hşəbzaz hapsəzaap iguaxuəit.
ixə iadičt ubri axara;
igutəxa dəuxxæit, xiaas ikəit,
iguə faquaquala ipič.

uaxəla darjom, Փռնա դարչոմ
ixuəcərta farda irajoup.
ixə nəkuičar dməçqiar qalom
djarha daapshueit, ipxəzkua ğgioup.
iguə bəlueit, iguə mşənla eisueit
adunei dəu dakənuam qargiə;

ხეხირ ამრა შამნე იეკურხიტ
 inatom xaara ჲა აკგიე
 ilascaranə iboit zegiე.

safar akolxoz aყე დევან;
 iyəzja drəla auəs iuan.
 dauərgiე ibrigadaყ dğəlan
 ryaş dəuňa ipxəz қatpuan.
 axularaxı eixəeit, amra ntaleit
 tənq apşa suan ixaazə,
 auəsuja ruəsüր dərmarieit
 ita iaquəcqueit, iaapsouր յgiazə.
 zynə əqou—əqouր xaraza.

inapş-aapşit iəruəz eguərəoieit
 eimpiტ rəynəqa icarazə.
 safar amyan ynəkəყ dənəxaləeit
 akə daftan uaarak azə.
 ataaja zegi asof aყ iəkuřan.
 danərb inalbaait adaxiě,
 akrəfa-krəjnə eilga iəqan
 aķuaskia dxargalt dəparazə
 anaysgiě pətк ifarazə.

iahait, işjajoz işəxumaruaz
 ubra dşneiz ķuənča xulpazə,
 aṭarapança dşaftaz iagişigaz
 uažə xara dgıəlk dcarazə.
 „dabacoi“ ჲა azçaara iərteit
 daxicaua idərueit rguaxunə,
 „agiseimheit, isəzdəram“, iheit
 safar dəppa-ყpo iəla xtnə
 ijajoz rzə iguə raznə.

„ua uapxia pħəs daaigoit ui iazar,
 uabacoi safar upxasap,
 hart zegi uəsqan aqara hakuňar

asamarquəlgıe uahargap.“
akər dnərkəlan iqqeit, ixumariş
azorabja aýkuənja zegiə.
açamguər amguagı kər intasit,
iaailaaotzən igəeit rəbəlgıe
la xaan uzapərəmçua qargiə.

axa safar jgıa xıas iqaiçeit
ua aþapança agara,
minutk alağı ija ialaleit
ixuartam ak şeqaz qara.
iara ua dəuk xıas iqaimçazla
uəs dərpərçit dxumarua dəqço.
nasgiə dşıasaz jgıarak qalazla
dauər dəy distalt iþkənço
ipxzə parxiəho, ipxzə rbo.

ui aamtazə ķuənta affəha
ajgıa iguə itan, amya ķnə dətan.
abar, abar, uajə uaftan ha
dauər ineira dazəpşuan.
akgiə umbaqqio ilascaməzt
ubəsqan iəqan, mza laşan.
iudərua uay duýyasauaməzt
iştətaxən eipş deiliərgon,
aialagsıe aarla rsaxia ubon.

dauər danaiguaxa aşərha
minutk dyagəlt ķuənta daxırəz,
upsıt! umçəsən, uφənkəl ha
inaikuikt iabqar ixəiaz.
axa ajak, yajak iashəp ha
dalagt iagıtاخən mcxuə.
qara myasyək, ma ua drəniap ha
itamleit ubasqan iguə,
iguə pjon, eisuan tənqra muə.

safar dəgujajo uəsqan dəyuua
 ipxzə pxiaho xaraç daauan.
 ua jəmzar ua jə iarban iəzbuə? —
 abri ixuəcuan dagilauan.
 makiana ķuənta xəsra daftam,
 axa abar ua jə uaftan.
 uəs dkəlqeit safar, dmaairgiə ƿeiram
 ajgiara, apsra-լgiə aaiguən
 iguaqəuan, afa b'lə gauan.
 eraznak iəlapş şrəkułaz dəhheit
 arjaa ha iblə axah pnajo:
 ubri aamtazə daatrəsən dnaçxəeit,
 atapanqa tqeit ilaço.
 axa dauər ikumʃeit, ibrit,
 adgiəl jpa iasit zəmyakə,
 yapxia axəsra dakuitimpīt
 ua dihənqeit eraznakə.
 nas iəlməseit uəsgı dəfəkə.
 dauər uəs dəqan uayə dşəibac,
 ua ak inəmpsīt, xiaa qaimceit,
 iguə rtənliŋə əffəha dşəqac
 iynəqa iəmya dnəkulən dceit.
 safar, iasa eiçbə dərgubzəomə
 aynəqa diəma dnaçəsīt.
 ițapanqa uəsgıə zaa imxuə
 iara igaxian, ițaxəit,
 iuəskua amyan drəxirxuəit.
 adəryaƿnə auəskua zeipşraz
 auəshartaƿ adərra rout.
 iasa eiçbə ajgiə iguə iştaz
 akgiə imzakua rləmha itist.
 uaxi ķuənta ianipxia iqaiçozəz
 adərra şioz eipş dəlbaait.

zakūəzei, iuəxizei uzəniazei
uzəryafazei ha izçaaıt,
ixəz, içəxuaz zegi rəpsaait.

uardaxan ilahait auəskua
ilzəmdərua ieqaz-inəz.
ari iarzəzei lguə adackua,
ari ipnajei lguə işəz.
uəs dəuk mərçəkua la dəftaləeit
daara oyuouala dymazayxəeit;
xułə bəouiħha akgıe lməxueit
iara ubri ala dagıtاخəeit
naṣazat aja dagazəit.

ari daara ixiantaraxəeit,
eidara dəunə ioū dauər,
isxarou iarban ha darxuəckueit;
eikunaçeit iəlaxı daara kər,
iżəuaran, ixiran, iqabon
uayə išibac auaa ṫan.
aħsakua, azoiabjə auou rħon
aqar eiləxaua eilan,
axaja, aħsa rajazan.

apsəzra astaxı ajlar əkuçit
uei-tənxəei zegi išaaz iceit.
asa rħexxixio, iżpə, ixənhit,
aynə anſanaq ləphaja nařeit.
kəraamta ieqamz ķuənṭa dxənhit,
axa dabaqou dəqam ian.
ua dżeueit, dxit akər darguaqəit,
ixə-iżże iela zegi laſcan
miṛla dqałəeit, gurya daryan.

safargiə iəlaxı eikuən ġgħiaza
ixiaan iəman ian ləpsra,
axa ueizgiə inəmpşit zənza

qazfa baapsk annamçeiť ipšra.
dauər ixə iguə eitamışt
ixaamz uəsgıe aja rmheit,
ui astaxı amcxugıe tpeiladərlit
reizəuaara լgia iomoumxæit
eillara akumkua iqalæit!

akər bəşət daara ubri astaxı
akər bzia pxia inaskeit,
Փnaկ znə կudrəpı aslagaraxı
apş iəma Փela կuənta dceiť.
apş aslagara լriteit
iara azə dtalarc dnasket.
iپəxua aotura nakur դakuթeit,
կudrə ikuabarc itaxxæit,
azə լgrionp, szatəup ha dəmleit.

կudrə, işəqac uaanza eipş
ibəlgio ikupa-kusua icon.
xəxir աxra ialqioz anaqu չaa eipş
ixitałan una ja xnaton.
qara zəffərak uəsgıe iubom;
zegiənqara uaxipşlakı eipşəup.
sapəla arra uay iəmə azxom
ikşoit, iøyueit, mcxuə iaonəup,
ar զəmçackua italaz—dşəup.

ayada upşər—afxa dəukua
alada—uəlapş nəzauam
ilakıə-lakıua, abaxu sirkua
matla irəbəloup iրauam.
naq nərj acaqıa uķədpşəloit
araxı aarj—naaran iyastəup,
alapəqap rəboriə eilaňloit
uaxiənapş-aapşlakgi e itəup.

artkua կողուարան յօւիտ,
iguերբեցան լիբօզ սէցգիէ,
ladei-yadei զեց իէլափ թշիտ,
nas, ծնէկուցէլտ, aquaragիէ.
aquara պշա ախան մաշար
eilaarcըրւան քարանդը.

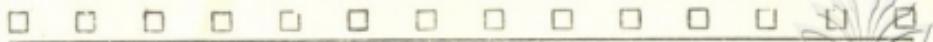
խէխիւր սա իէկուխօզ ամրա շար
ixnaկան իէլա համտակէ
imբարդ սահա գար ակէ.

araqa կողուարան իպէլեիխէիտ
ազ ախէկուան ծնադան,
nasgիէ լարտաս զուրա լիմխէիտ
իպէ ծնակութեիտ դեռէխան.
znazնոն նազ թէկ դենտալ ազուրա
аха իյեմեօւխան ծխէնհիտ,
ui աամտազ իէշտաչ ախան լրա
իպէ ախզաշան ինաբրիտ
iargիէ դաշքեիտ,—աօւրա լիմիտ.

аха ափէ իշալշօզ իէխան
սա աօւրա ախ իախնարիեիտ,
iara dabacoz սէցգիէ դյալան
egilmէրշա զ ծխնաշեիտ.
assara նա եգիզդէրամէշէ
idէկուլէիտ դամա նազ խար
ix դաշխարդ զ կուադամէշէ
pan aaigua ամամ մա գար,
սա դամչէրդ դէգամ լտա իարա.

iara ubasqan nastxa դէգան
ubri agan davan dauեր.
akolxoz qauar aaxuan իեման
uardենլա ծնէն, դէպշն ակէր.
daxiենարժէշ խար իգւէիտ
ազ աշ դաման իշոզ,

ىلەز ئەمەرە ناق ئەپسەيت
ئەزىزلىق دەيت آزە ئەخىزىز
يېتايەلت دامىخەرە ياغۇز.

كەر دىچاگەئىت، سىخوم ئىغاخۇئىت،
داۋەر دەقاقدەيت، دەخۇجەيت ئەجىازا
اخا ئىشاكىخالاڭى دامىخەيت
ipsە مىتەكىعا دەيىغەزا
دانىخەۋاپش دىدەرىت، سىرس ئىبەيت،
ماڭەرنە داخىەكۈلاز ئەبرا،
ئەزىزلىق آزە ئۆرىخىت، دەيرىيەيت؛
ipsە تالەيت، كۈنەنچا ئارا،
دنايەقەپشەن دااپقەيت ئارا.

fevralı 1936 §.

a x k u a.

dauər lagıənba	5
msərxan lmətķuma	60
dauər iała	89
msərxan aqamguər iançanə iəlhoz ała	96
dauər iarzahal	103
ała dauər ixərħaaz	105

takzəpxəkunu aredaktor p. ყ կ ա ւ ա.
atex. redaktor n. t a r k i l.

takzəpxəkunu akorrektorja: g. p a p a s k i ə r - p h a
p. f a k a i a.

akıəpxırazə irətoup 27/x, akıəpxırazə anarə açayup 5/xii 1986 ş.
akı. af. 84x110 s./m 7,5 kιəp. bonəc əq., 30,528 dər. nb. kιəp.
bon. aqə. azakaz № 5027. atıraz 2100. aplıt № 2209.

apsnəpəi ahəntkərrəp ɬımtəlra alıpografıa, aqua aul. lenin
iəxiz zxəu № 3.

axu 1 m. 50 k.

18/1932 3
~~7/363~~

M. 8 25/12

